NATIONAL LIBRARY OF CANADA
Collection Development Branch
395 Wellington Str. Order sect.
Ottawa, Ont.
K1A ON4

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

Nr. 33 (1591) 1980 NELJAPÄEVAL, 14. AUGUSTIL — THURSDAY, AUGUST 14 XXXI aastakäik

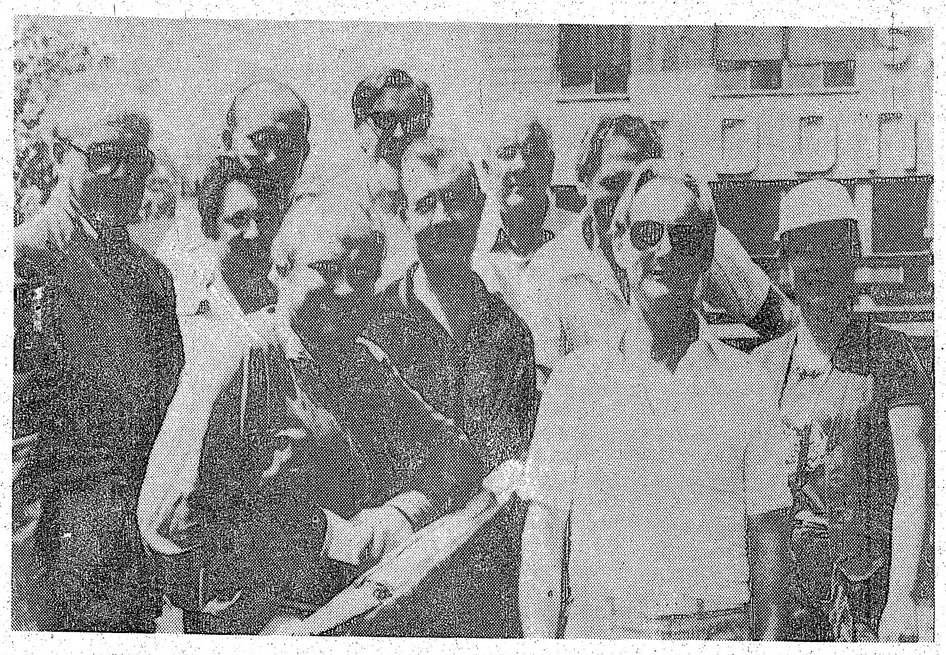

Killamängud '81 juhatuse liikmed ja maakondade esindajad Moonstone'is peetud koosolekul. Vasakul J. Juhanson (Pärnumaa), A. Reinsoo (Saaremaa), E. Käärid (Saaremaa), L. Puurits (Võrumaa), J. Vares (Mulgimaa), H. Neidre (Läänemaa), R. Marley — abiesimees (Läänemaa), E. Ainsaar (Pärnumaa), J. Vihma — esimees (Mulgimaa) ja Anne-Liis Tüll — programmi juht (Hiiumaa).

Foto — Elna Kungla

Killamängud '81 Moonstone'is

Ilus suveilm ja külalislahke peremees Moonstone'i suusamägedel tervitas Killamängude juhatust ja maakondade esindajaid laupäeval, 9. augustil. Läbirääkimistes omanikuga saavutati kokkulepe suure suusakuurordi kasutamiseks järgmiseks Killamängudeks 8. augustil 1981.

Kilamängude juhatuse esimees Johannes Vihma, nimetades ennast Mulgimaa „karjapoisiks", tervitas kõiki koosolekule kogunenuid mõttega, et algame, oma tööd äsja lõppenud õnnestunud ESTO '80 vaimus. Ta tegi teatavaks, et Killamängud '81 toimuvad jälle meile tuttavaks saanud looduslikult ilusas Moonstone'is.

Kaks korda kõnniti läbi mäeküljed. Vahetati mõtteid maastiku maakondade asukohtade ning Killamängude kava suhtes. Anne Liis Tüll programmi juhina tegi märkusi ja visandeid, et kodus kava koostada järgmiseks koosolekus, mis toimub 8. oktoobril Torontos Eesti Majas.

Rõõmsas meleolus lahkuti Moonstone'ist, koht ja aeg Killamängudeks '81 oli meile sobivalt lahendatud.

elna

PURJEREGATT KUKKUS LÄBI

HELSINGI („Meie Elu' 'kaastööliselt) — Siia naasid välisajakirjanikud Tallinnast. Nad olid jälginud olümpiapurjetamisi. Need olid üsna haledad, kuna osavõtumaid vaid paarkümmend. Turiste olnud lausa vähe, kuigi venelased olnud püüdlikult reklaaminud hinnaalandusega reisi Eestisse. Uus hotell „Olümpia" olnud üsna tühi. „Virus" asunud peamiselt pressiesindajad. Need teatanud, et hotellis oli rohkesti vene sõdureid valvesse pandud.

Kogu linn olnud nagu piiramisseisukorras, et vältida kohalike elanikke kontakte välismaalastega. Siiski toimus neid ühendusi. Kuuldi mõndagi hämmastavat okupantide tegevuse kohta.

Vasalemma, Tallinna lähistele, on ehitatud uus vangimaja, kuhu korjati kõik prostituudid, vargad, ärimehed ehk nn. spekulandid ja muud kahtlased tegelased. 26. juunil oli Tartus vangistatud isegi kõmuline isik Peeter Ilus, et ta ei saaks vastata välismaalaste küsimustele tema viibimise kohta Läänes. Enne Eestisse tagasipöördumist olnud Peeter Ilusal konflikt Soome kaitsepolitseiga. Peeter Ilus oli tahetud 25. juulil jälle vabastada, kuid selle asemel paigutati ta hoopis Tallinna Keskvanglasse, kusjuures süüdistust ei esitatud.

Nõukogude võimud olid ka suurejooneliselt lubanud, et kõik välismaalastega abielus olevad isikud, kes ootavad juba pikemat aega väljarändamisluba, võivad enne olümpiaadi lahkuda N. Liidust. Ühelgi juhul seda siiski ei tehtud. Ajakirjanikud teatasid, et ka Aare Vallistule, kelle avaliku kirjaga inglise keeles olid nad eelnevalt tutvunud, ei olnud antud lahkumisluba.

Tallinna kesklinnas oli kõrvaldatud toidupoode, et mitte näidata väesust. Asemele oli rajatud suveniirikauplusi, sealhulgas Viru väravate juurde. Pärnu maantee kangastekauplusest oli täielikult kõrvaldatud puuvillane riie, et ära hoida järjekordi. Asemele oli pandud siidriie, mis on väga kallis.

Ajakirjanikke oli tsenseeritud lausa võimatul kombel. Võimud olnud täiesti paanikas, kuna rahva hulgas esinenud rahutusi juba laulupeo ajal. Selle tõttu piiratud kohalike elanike osavõttu olümpiatseremooniatest. Kontrollimine olnud range.

Sportlased olnud hämmastatud totalitaarse rezhiimi julmustest ja karmusest. Nad ei olevat suutnud seda ettegi kujutada. Mitmetest tragikoomilistest lugudest Tallinnas teatasid oma lehtedele soome ja rootsi ajakirjanikud. Muuhulgas selgus, et võimud piiravad kontakte välismaalastega veel sellepärast, et neist kohtumistest ei tekiks abielusid välismaalastega. Paljudelt ametnikelt ja isikuilt oli võetud allkiri, et nad ei suhtleks välismaalastega ega lähetaks välismaale kirju ...

Nõukogude võimud jäänud üldiselt isoleerimistulemustega rahule. Lisaks oli külalisi vähe ning sportlasigi vaid nõnda palju, et neil oli kerge silma peal pidada, kuna miilitsatele ja nuhkidele oli saabunud teistelt koloniaalaladelt rohkesti abimehi.

Kuigi võimud olid soovinud purjeregati vägevaks paisutada ning efektseks teha, kukkunud see tegelikult läbi ning kogu spektaakel jätnud masendava ja tröötitu mulje mitte ainult kohalikele elanikele.

Pärast olümpiaadi muudetavat Tallinna purjesadam üleliiduliseks keskuseks, kuna see olevat eestlaste jaoks liialt suur. Kamandama hakkavad loomulikult asjamehed Moskvast ...

Partisanide juht:

EESTLASED VÕITLEVAD PUNA-ARMEELASTENA AFGANISTANIS

NEW YORK (M. E.) — Afganistani vabadusvõitlejate ringkondade kutsel oli äsja kutsutud sada isikut Manhattanis toimunud informatsiooni-koosviibimisele, kus anti otsene ja usalduslik pilt sellest, mis toimub praegu venelaste sissetungi vastu võitlevas Afganistanis. Seletusi andis afgaanide partisanide esindaja, kes ise seal sissisõja võitlustes kaasa löönud ja praegu läänemaailmas afgaanide ülesandel informatsiooni-ringreisil.

Lisaks tema seletustele näidati ka kahte sealse sissisõja tegevust jäädvustanud filmi. Osavõtjate hulgas oli afgaanide ameeriklasist sõpru, esindajaid kommunismi vastu võitlevatest organisatsioonidest aga ka afgaanide endi mitmesuguste ringkondade — nagu noorharitlaste, ärimeeste j.t. ringkonnist. Ikestatud Rahvaste N.Y. Komiteest olid kutsutud selle esimees H. Ulich koos eestlasest sekretäri ja NY EVU esimehe E. Lippinguga.

SÕDURID BALTIMAADEST

Nagu viimane meie lehe esindajale seletas, on see kohtumine olnud Afganistani sündmustele tõepärasusega lähenemisel eriti tarvilik ja väärtuslik. E. Lippingul oli ka otsene kõnelus Afganistanist tulnud partisanidejuhiga, kes kinnitanud, et nad, s.t. partisanid on teadlikud, et nende rahva vastu võitlejate ridades on ka sunniviisil rakendatud Baltimaade sõdureid — eestlasi, lätlasi ja leedulasi. Arvatavalt viimaste ja üldse mitte-moslemi usku kuulujate arvu üha tõstetakse. Eriti kurb on Baltikumist päritolevate punaväelaste olukord, kes ise allaheidetud rahvaste liikmetena sunnitakse afgaanide vastu. Võitlus mägestikes on armutu-vihane. Afgaanid on tekitanud venelastele üsna tõsiseid kaotusi ja seda võitlust jatkatakse, tänu ka mõnesugusele abile väljastpoolt. Viimane ei ole aga mitte küllaldana ja partisanisalkadel on suuri puudusi moodsamaist relvadest. Praegu on kasutamisel pea igat liiki käsirelvad, ise tehtud, venelasilt võetud, II maailmasõja aegsed jne. Automaatrelvade hulgas on muide ka I maailmasõja aegne kuulipilduja Lewis, — millist kasutati ka eesti rahvaväelt Vabadussõjas venelaste vastu. Partisanidel on küll ka tankitõrje ja õhutõrje relvi, seda aga vähesel määral. Mõnedest moslemimaadest ja mujalt on ka vähesel määral relvade käsitamise alal instrueerivat abi saadud.

LAHKHELID

Partisanidel on kohati väga hea side oma ümbruskonnaga, kaasaarvatult venelaste tagalasse, puudub aga oma üldisema iseloomuga juhtimine. Teatavaks miinuseks on ka asjaolu, et esineb lahkhelisid ja hõõrumisi afgaanide n.ü. suguharude vahel, mida vaenlane püüab omakorda süvendada. Partisanide esindaja ütles, et nende poolele ülejooksikuid oleks tohutult enam igalt poolt, nii Afganistani (punaste kontrolli all olevast) armeest kui ka isegi punaarmeest aga „neid ei oleks meil mitte kusagile panna", kuna oleme ka ise oma salkadega alaliselt liikvel, meil ei ole mingeid kindlamaid tugipunkte ega muud taolist. Eraisikud-põgenikud juhitakse naabrimaadele Pakistani ja Iraani. Veel jutustas partisanide juht, et nad kardavad pärast Moskva olümpiaadi venelaste mingeid suuremaid operatsioone ja „võibolla mitte üksnes Afganistani territooriumil", pealegi kus USA on nagu halvatud olukorras oma presidendivalimiste pikas eelmängus. Ühendriikidelt ei ole üldse seni Afganistani partisanide võitluse tegelikuks ehk otseseks toetamiseks teadaolevalt midagi saadud, mis ka teatud pettumuslikku meeleolu on tekitanud.

Vahepeal oli afgaanide järjekordne protesti-meeleavaldus UN-i hoone juures ja luksuslikus Hilton-hotellis korraldati rahakogumise otstarbel sajadollarilise osamaksuga õhtueine.

ROOTSI PAADITURISTID KÜLASTASID TALLINNAT

„Dagens Nyheter" 22. 7. toob pikema kirjelduse Rootsi paadituristide külastusest Tallinnas olümpiaadi ajal. Need on esimesed paadituristid pärast 21. juulit 1940.

Paadid asuvad Kirovi kalastuskolhoosi rannas, mis on kõrge taraga eraldatud muust maailmast. Kõikjal seisavad ja liiguvad valvurid. Vahitornist jälgitakse purjetajaid kiikriga. Aegajalt lendab helikopter neist üle. Kõik, kes lähevad paatide juurde või sealt minema, alluvad kontrollile, iga kord.

— Passi ei ole ainult siis vaja, kui peldikusse tuleb minna, ütlevad rootslased.

Kõik on ette määratud, ise ei saa midagi valida. Turistid maksavad 100 krooni paadilt ja 480 krooni isikult.

—Meid tahetakse nähtavasti eraldada kohalikest elanikest, arvavad turistid. Kui liikumine oleks vaba olnud, oleksid paadid noortest ümber piiratud. Aga must turg õitseb siiski.

— Käisime kaubamajas. Lihaletid nägid viletsad välja — ainult seapead ja vastik pekk. Aga kui müüjad teada said, et tegu on turistidega, siis jätkus liha, koort ja muud, mida muidu saada pole.

Kohalejõudmisel otsiti paadid väga põhjalikult läbi, kohutav hulk rahvast valvab paate ja sõitjaid.

Mõned purjetajad ööbisid linnas tuttavate juures. Järgmisel hommikul pidid nad aru andma, kus nad olid olnud.

Mõned noormehed läksid tüdrukute juurde ja jõid seal vodkat. Paar meest tuli sisse ja ajas noormehed minema — ilma väärtasjadeta, rahata ja osaliselt riieteta. Noormehed kaebasid politseile ja järgmisel päeval said nad asjad tagasi.

Kokku on Tallinnas 36 rootsi turistipaati. Peale selle on seal veel paate Lääne-Saksamaalt, Taanist, Soomest, Ida-Saksamaalt ja Poolast.

—Meie käest taheti pruugitud riideid osta. Koju ei soovitud meid kutsuda, nähtavasti häbenevad inimesed oma väikesi ja viletsaid kortereid. (EPL)

EELK USUTEADUSLIKU INSTITUUDI AVATEENISTUS

Pühapäeval, 24. augustil kell 4 p.l. Toronto ülikooli Trinity College kirikus, 6 Hoskins Avenue, Toronto.

Piht: piiskop K. RAUDSEPP, Jutlus: dr. A. VÕÕBUS. Teenivad instituudi õppejõud, EELK õpetajad ja Instituudi õpilased.

Solist: sopran VALVE TALI, orelil LEIDA PILT.

Toronto E.E.L.K. Jakobi Kogudus

President Carter võitis demokraatide kongressil

SENAATOR KENNEDY LOOBUS KANDIDEERIMAST

Demokraatide kongressil nende kandidaadi ülesseadmisel USA presidendi valimisteks novembris president Jimmy Carter võitis esmaspäeval senaator Edward Kennedy, lükates tagasi senaator Kennedy ettepaneku valimiskorra muutmiseks, mis taotles saadikutele hääletamisel vabaduse jätmist, kelle poolt nad hääletavad, kuna kongressi korra kohaselt on nad kohustatud hääletama kandidaadile, kelle poolt nad olid osariikides toimunud eelvalimistel. Kongress lükkas tagasi senaator Kennedy ettepaneku 1390 häälega poolt ja 1936 häälega vastu. Hääletustulemuste järele teatas senaator Kennedy, et ta loobub oma kandidatuuri ülesseadmisest. Seega jääb president J. Carter demokraatide ainsaks kandidaadiks ja tema kinnitamine presidendi kandidaadiks on kongressil kindlustatud.

Vabariiklaste poolt on presidendi valimistel novembris vastas kandidaadiks endine Kalifornia kuberner Ronald Reagan.

Olümpia karu välimus muutub

Ameerika kompanii, kel on olümpiaadi boikoti tagajärjel müümata 100.000 olümpia karu, loodab need turustada asendades olümpia märgi ameerikapärase T-shirt'iga, millel on hokimängija ja tähed U.S.A. Kompanii president on kndel, et nende muudatustega saab ta ära müüa kõik oma järelejäänud kauba, kuna karu ilma olümpiamärgita on ameerika ostjaskonna poolt nõutav asi.

T. E. AIANDUSKLUBI VÄLJASÕIT

E. Kuris'e „Willow Farm Nursery'sse"

pühapäeval, 24. aug.

Kogunemine puukoolis kell 11 hom. mikul. Asukoht 48-dal maanteel Mt. Albert'ist 8,5 miili põhja poole, Hotel Spot 48 vastas.

TERE TULEMAST!

Nädalakroonika

ETTEVALMISTUSED SÕJAKS

⊙ USA merevägi on saanud korralduse liinilaeva „United States" kordaseadmiseks, et seda saaks kasutada haiglana võimaliku lähisida sõjategevuse korral. See on suur reisilaev ja mereväe juhtkond eelistab senini tagavaras olevat 15.000 tonnilist endist haiglana kasutusel olnud „Sanctuary", mille uuesti kasutuselevõtmine võtab vähem aega.

⊙ Ameerika sõjaväe politseil õnnestus tabada 4 agitaatorit, kes olid juhtivalt tegevad möödunud nädalal kuubalaste põgenikelaagris toimunud rahutustel. Rahutustel said vigastada ka mitmed sõjaväe politseinikud.

⊙ Kuueliikmeline türgi perekond, kes tuli Kanadasse 45 päevase külastuse viisaga, otsustas jääda alaliselt siia elama poliitilise põgenikena. Immigratsiooni ameti otsuse põhjal ei kuulu nad aga poliitiliste põgenike kategooriasse ja kuigi mõningaid perekonnaliikmeid ähvardab vanglakaristus kodumaal, ei ole see mitte poliitilistel põhjustel. Nad saivad käsu lahkuda Kanadast 25. augustiks.

⊙ United Church'i kirikukonverentsil tulevad arutusele kaheaastase uurimiste tulemused ja otsustamisele tuleb 100-leheküljeline report, mis asub pooldavale seisukohale homoseksuaalide õpetajateks ordineerimisel, sugulise läbikäimise suhtes mitteabielus olevate isikute vahel ja abordi seaduslikuks tunnistamiseks. Kõik need küsimused on tekitanud lahkhelisid koguduste liikmete vahel.

⊙ Viimase kahe nädala jooksul on saanud Torontos vigastada 20 politseid oma ametikohuste täitmisel. Kallaletungide arv politseile on tunduvalt suurenenud võrreldes möödunud aastaga.

⊙ Türgi sõjaväekohus mõistis surma 22 isikut 1978 a. toimunud rahutustel arreteeritutest. Kogusummas oli arreteerituid 835, kellest pooled vabastati. Rahutustes, mis olid kahe partei vahelised, sai surma 111 ja vigastada 1052 isikut. Kardetakse uusi rahutusi, kuna vasakpoolsed ei ole rahul kohtu liiga väheste karistusmääradega. Kõik surmamõistetud kuuluvad parempoolsesse parteisse.

⊙ Ontario Haridusministeerium saatis küsimuslehed õpilastele koolivaranduste rikkumise ja hävitamise kohta. Tagasisaadetud 202 küsimuselehe tätjaist tunnistavad 180 õpilast, et nad on osavõtnud mingisugusel kujul möödunud aastal koolidele kuuluva varanduse hävitamisest. Õpilased ei pea raskeks kuriteoks kooliakende purustamist, õppevahendite hävitamist jne. Põhjendavad seda igavuse eemalepeletamisega. Koolivaranduste hävitamine oli möödunud aastal $7.000.000.— väärtuses.

⊙ Zimbabwe, (Rodeesia) valitsuse ministrit süüdistatakse valge suurmaapidaja mõrvas. Ta on olnud kogu aeg valgete vastu ja tema läbisaamine praeguse peaministri Robert Mugabe'ga ei olnud hea.

⊙ Ameerika Ühendriikides esitasid 6 miljoni dollari suuruse nõudmise Merril laboratooriumi vastu vanemad, kellele sündis vigane laps. Laboratoorium valmistab rohtu nimega „Benectin" ja seda tarvitatakse raseduse ajal oksendamise vastu. Rohi on müügil umbes kahekümnes riigis ja ka mujal on vigaselt sündimisi ette tulnud.

⊙ Toronto majaperenaine leidis leiva seest väikseid metallribasid. Corporate Foods direktor Paul Nelson, kelle firma toodab leiba kus leiti metallribad, ei suuda sellest aru saada, kuna tööstus on varustatud metalli detektoritega ja peaks kõrvaldama kõik sellised väärnähted. Ontario Tervishoiuministeerium korraldab juurdluse juhtumi kohta.

⊙ Konservatiivide partei ei ole rahul, et kasutati 40 istmelist valitsu-

(Järg. lhk. 3)

Ontario peaminister tahab keelata „Lada" sisseveo

Ontario peaminister Bill Davis oma kõnes möödunud nädalal nõudis Keskvalitsuselt Venemaal valmistatud „Lada" sõiduautode sisseveo keelamist. Temal olevate andmete kohaselt müüakse „Lada" Kanadas odavamalt kui seda on valmistamise kulud. Sellega ei suuda võistelda hindade suhtes Põhja-Ameerika autotööstused ja tagajärjeks on, et kui vabrikuid tahetakse käigus hoida, tuleb seda teha maksumaksjate toetustega, mis muutub koormavaks.

Kõik see mõjub kahjustavalt Kanada majandusele. Bill Davis'e arvates tuleb sisseveo keeluga vene valitsusele selgeks teha, et kuigi meil on maksev vabakaubanduse põhimõte ei saa meie lubada, et mele majandust nõrgendatakse ebaausate võtetega.

Vastava osakonna ülem Kanada valitsuse juures, kellele allub sisseveo, ütles Ontario peaministri sõnavõtu kohta, et kui kaebused esitatakse tööstarite või tööliste organisatsioonide poolt ja leitakse need põhjendatud olevat, siis alles saab vastavad sisseveo keeluseadused arvesse tulla. Möödunud aastal müüdi Kanadas 14.000 Venemaal tehtud autot.

„MEIE ELU" — „OUR LIFE" — Estonian Weekly.
Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4K 2R6 — Tel. 466-0951

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum. Toimetaja New Yorgis B. Parming, 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J., USA. Tel. (201) 262-0773.

„MEIE ELU" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas. Asut. A. Weileri algatusel 1950.

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6 Canada — Tel. 466-0951.

Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp., kl. 9 h. -5 p.l., esmasp ja neljap. kl. 9 h.-8 õ. Laup. kl. 9 h.-1 p.l. Tellimishinnad: Kanadas — 1 a. $27.00, 6 k. $14.50, 3 k. $9.00. USA-sse — 1 a. $29.00 6 k. $15.50, 3 k. 9.50. Ülemeremaadesse: 1 a. $33.00, 6 k. $17.00, 3 k. $10.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $14.50, 6 k. $7.25. Kiri- ja lennupostilisa USA-sse: 1 a. $16.50, 6 k. $8.25 Lennupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $32.75, 6 k. $16.40.

Üksiknumber —.50¢.

Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul: esiküljel $4.00, tekstis $3.75, kuulutuste küljel $3.50.

TORONTO EESTI ÜHISPANK
958 Broadview Ave., Toronto, Ontario M4K 2R6
465-4650, 465-4659
Pank avatud: Päeval 10:00—3:00 (esmasp.—reedeni)
Õhtul 5:30—8:00 (esmap. ja neljap.)
Ühenduses on jõud
LAENUD SOODSATEL TINGIMUSTEL KAASMAALASTELE
Informatsiooni saab pangast lahtioleku aegadel.
Kõik uued laenud on laenuvõtja surma puhul kindlustatud kuni $30,000 ulatuses ja jäädava töövõimetuse puhul kindlustatud kuni $10,000 ulatuses vastavalt kindlustuse tingimustele.

18 MILJONI DOLLARI VÄÄRTUSES PÄRANDUSI N. LIITU

Nõukogude Liidu nõudmised eesti, läti, leedu ja ukraina päritoluga Kanada kodanike päranduste vastu tahetakse piirata Ontario kohtuministri Roy McMurty poolt.

Pärijate määramine on igaühe oma asi ja seda muidugi muuta ei saa, kuigi pärijad Nõukogude Liidus saavad väga väikese osa neile määratud pärandusest.

Suurem osa läheb Vene konsulaati esindavaile advokaatidele ja Vene saatkonna ametnikele ning teistele vastavatele ametnikele, kes teostavad varanduse ülekandmist. Seega toetavad Nõukogude liidus asuvatele sugulastele testamendi tegijad peamiselt ainult Vene valitsust. Nõukogude liidus asuval pärijal ei ole mingit kontrolli päranduse kättesaamise kohta ja seda korraldab ainult valitsuse poolt määratud usaldusmees, päranduse saaja poolt antud plank volituse alusel. Kuna on juba varemalt teada olnud, et suurem osa pärandusest läheb riigile, siis on mõned isikud püüdnud sellest möödahiilida sellega, et on testamenditäitmise nõudeks pannud ainult pakkide saatmise pärijale, lootuses sellega väljalülitada valitsuse kasusaamise. Kuid juba mõne kuu jooksul on saabunud pärijalt nõudmine oma pärandusosa kättesaamiseks rahas. Arvatavasti on see nõudmise esitamine tehtud N. Liidu valitsuse survel, kuna valitsust huvitab vaid läänerikide valuuta. Kuid selle täitmatajätmiseks ei ole Kanadas asuvatel testamendi täideviimise järelevalvajatel mingit võimalust.

Kuna Kanada pärimiseseadust on niüüd veelgi liberaalsemaks muudetud, siis annab see veelgi suuremad võimalused Nõukogude Liidule paguiaste varanduste kättesaamiseks. Senini käibelolnud Pärimisseaduse alusel on pärijal õigus nõuda kinnisvara likvideerimist, et kätte saada temale kuuluvat osa sularahas.

Nüüdsest peale on kõigil pärimise õigusest väljajäetud lähematel sugulastel võimalus testamendi tühistamist nõuda. Väga raske on laste ilma pärandita jätmine, kuigi seda mingisugusel põhjusel teha tahetakse.

Samuti on teistkorda abielus olemise juhul seaduslik alus päranduse saamiseks esimesel abikaasal. Seda on kasutanud juba Nõukogude valitsus mitmel korral edukalt ja lasknud kohtulikult testamendi tühistada. Ka on juhuseid ette tulnud, kus Kanadas surnud isikule on tahetud külge pookida varemane olematu abielu, nagu seda hiljuti juhtus ühe leedu rahvusest päritoleva põgenikuga. Ainult õnnelik juhus, et Leedus asuv kadunu õde suutis välja selgitada pettuse, mille alusel esitati samanimeline Leedus leseks jäänud isik Kanadas surnud isiku pärijana. Kui nüüd need andmed esitati Kanada kohtule, loobus Leedus asuv lesk ilma vastuväideteta pärimiseõigustest ja nõudmine lõpetati. Kui palju sarnaseid nõudmisi on rahuldatud, selle kohta puuduvad andmed. See tõendab veelkord, et pärandusi püütakse igasuguste võtetega kätte saada.

Keskmise Venemaale mineva pärandi suurus on 50.000 dollarit päranditombult. Umbes 30 sarnast testamenti täidetakse igal aastal. Seega 18 miljonit dollarit läheb Venemaale igal kuul. Sellest jääb Nõukogude valitsusele mitmel viisil üle kümne miljoni dollari. Nii maksavad põgenikud ise kinni oma vabas maailmas asuvate järeletulijate hävitamise oma kergeusklikkusega.

Vene saatkonnal on palgatud kaader Kanada advokaate, kes iga võimaliku juhuse juures püüavad igasuguseid võtteid kasutada. Sellepärast tuleb testamendi tegemisel kasutada ümberlükkamatuid vorme.

Üks selline vorm on praegu väljatöötamisel nende advokaatide poolt, kes juba ammu on aru saanud, et nende klientide viimast tahet on igasuguste viguritega sageli püütud muuta.

Kuna on selgunud, et Venemaal asuvad sugulased saavad väga väikse summa nendele määratud päranduset, siiski ei tohiks neid testamendis määramata jätta. Määrata tuleks minimaalne summa, sellega võetakse ära Nõukogude Liidult testamendi tühistamise võimalus.

Hans Kivi

KOLMAS MAAILMASÕDA

Suur grupp mõjukaid Lääne sõjamehi, eesotsas kindral John Hackett'iga on väljaandnud raamatu „Kolmas maailmasõda", milline on kohe saanud bestselleriks. See raamat ilmutab Lääne sõjameeste enim kontsentreeritud seisukohtade väljendust maailma praegusest olukorrast ja võimaliku tuleviku sõjalise konflikti käigu kohta. Raamatus on antud ammendavad andmed sõjajõudude suhtumusest. Konflikti lahti hargnemine on näidatud dramaatiliselt põrutavais üksikasjus ja erakorraliselt ülevaatlikult. Raamatu autorite ettekujutused on avaldatud tõelise sõjameheliku täpsusega.

2.

NSV SÕJALIS-POLIITILISED EELISED

1. Ainuvalitsus, mis lubab küsimata ühiskonna arvamust, vabalt manööverdada kolossaalsete toorainete, inimeste ja sõjalis-poliitiliste ressurssidega.

2. Piir, suletud vaenulisele või lihtsalt kahjulikule informatsioonile, koostöös sisemise informatsiooni (või väärinformatsiooni) hiigla masinaga, monopoolne ja allutatud ainsale võimule. See masin võimaldab täna hukka mõista selle, mis eile heaks kiideti, ja vastupidi, edukalt ning kiirelt ümberhäälestada elanikonna meeled ükskõik millisele vajalikule „meloodiale." See eriti määrab võimaluse rikkuda ükskõik milliseid lepinguid, pettes nii vastast, kui ka oma elanikkonda.

3. Kolossaalne sõja-tööstuslik kompleks, monopoolne, kasutades kõiki riiklikke ressursse ja peaaegu jagamatut juhtide tähelpanu. See kompleks ja kogu Nõukogude sõjaline masin kõige täpsemalt vastab kommunistliku idee sisulé ja sellepärast õitseb erakorralise üldise mahajäetuse foonil.

4. Nõukogude hiigla agitatsiooni propagandamasin, mis töötab kogu maailmas. Masin on paendlik, sihikindel, kasutades NSV valitsuse jagamatut tähelpanu.

5. Ainulaadne maailmas ja ajaloos, mastaabliliselt, nõukogude spionaazi ja sabotaazhi võrk, milline töötab praktiliselt takistamatult.

6. Laialdane igasuguste kommunistlike ideede levitamine kogu maailmas (peale kommunistlike maade) ja eriti Lääne intellektuaalse eliidi aga ka Lääne juhtivate isikute keskel. Ideed, mis kõlavad väga hästi ja üsna meeldivalt, kuid on hävitavad nii Lääne majandusele kui ka moraalile. See omakorda teeb Lääne võimetuks vastuseisma agitatsioonile, propagandale, spionaazhile ja sabotaazhile sotsialismi poolt üldiselt ja NSV poolt eriti.

7. Ühendatud Rahvaste Organisatsioon võimaldab tähtsa rahvusvahelise toetuse sotsialistlikkele ideedele ja tegevusele, mis hävitavad maailma.

8. Täielik tõelise informatsiooni allikate puudumine kommunismi pale kohta Läänes, ja veel enam vastupropaganda puudumine. Raadio jutlus, juhitud kommunistlikkesse maisse, ei ole mitte ainult ebaefektiivne, vaid ka ise on nakatatud kommunistlikest ideedest ja sageli aitab NSV-i väärinformeerida nii oma, kui ka Lääne elanikkonda. Aktiivse vastuvõtluse abiga Lääne raadio jutlusele NSV püüab seda kujutada väga hädaohtlikuna, et mitte julgustada selle efektiivsuse tõusu Läänelt.

9. NSV elanikkonna ja soveti süsteemi samastamine Läänelt aitab soveti võimudel maa joudude mobilisatsioonis Lääne vastu.

10. Valdava enamuse Aafrika, Aasia, Lõuna- ja Kesk-Ameerika maade kommunistlik orientatsioon. Mille juures ei ole tähtis nii palju sovette pooldaval, kui lihtsalt Lääne vastasel orientatsioonil.

11. Otsustav Lääne olenevus Aafrika, Aasia, Lõuna- ja Kesk-Ameerika tooraineist ja õlist.

NSV NÕRKUSED

1. Äärmine kommunistliku majanduse ebaefektiivsus (esimeses järjekorras selle tsiviil osas), mis kutsub välja terava soovi seadusvastaseks omandamiseks ja röövimiseks. See kompenseerub võimega alistada elanikkond äärmisele kannatamisele ilma elanikkonna kriitilise ülestõusu ohuta: elanikkond on isoleeritud, ilma relvadeta ja täis informeerijaid ning väärinformeeritud.

2. Varjatud elanikkonna antikommunistlikkus kompenseeruv poliitiliste alternatiivide puudumisega.

3. Äärmine sisemine nõrkus NSV riiklikus ideoloogias, teravalt vasturääkiv soveti reaalelu faktidele.

4. Otsese Läänele kallaletungi hädaohtlikkus, maailma tugevaima sõjamasina abil, massilise sõdurite deserteerumise võimalikkuse pärast vastase poolele. Aja möödudes võib olla aga kompenseeritud Lääne eduga, muutes sajamiljonilise vene rahva tugevast liitlasest tugevaks vaenlaseks.

LÄÄNE EELISED JA NÕRKUSED

Ainukene kõikuv Lääne sõjaline eelis seisab tema enam kõrgemas (veel praegu) majanduslikus efektiivsuses ja enam kõrgemas tehnoloogilises tasapinnas. Kõik see võib muutuda negatiivseks ebasoodsa sotsiaalpoliitilise atmosfääri tõttu Läänes. Poliitilisi paremusi, võimelisi teenima Läänt võitluses NSV vastu, praegusel ajal ei eksisteeri.

Lääne ülikoolid on hävitavate ja äraandlike kommunistlike riigivastatuse ideede taimelavad, elanikkonna ja eriti valitseva eliidi keskel. Läänes. Need ülikoolid on peaaegu kõigi kommunistlike liiderite kasvatajad Aasia, Aafrika, Lõuna- ja Kesk-Ameerika jaoks. Peletislik Pol Pot, nagu teada, on ka ühe parema Lääne ülikooli produkt.

NÕUKOGUDE KUJUTUS KOLMANDA MAAILMASÕJA KOHTA

Kõigepealt kommunistliku vaate kohaselt, kolmas maailmasõda käib vähemalt alates 1917 aastast, aga eriti ägedalt alates teise maailmasõja lõpust. Solzhenitsõnil on selles arvamuses absoluutne tõde. Vietnam, Korea, Kambodzha, Angola, Etioopia, Mosambiik, Tansania, Iraan, Iraak, Süüria. Afganistan — need on juba läbikäidud või läbikäidavad kolmanda maailmasõja etapid.

See läänevastane sõda peetakse kõigepealt ohver-maa oma jõududega ja ressurssidega. Alguses kommunistide viies kolonn KGB agentide juhtimisel hävitab maa majanduse ning külvab rahulolematuse. Selle järele manipuleerides sõjariistade varustamisega, tehnilise ja sõjalise „abiga", põlastamata sõjalist ja poliitilist santaazhi, mõrvu ja taolist, NSV loob ohver-maas soveti sõbraliku või lihtsalt läänevastase valitsuse, alistades selle kommunistlikkele ideedele. Kui on tarvis, teostatakse sõjaline interventsioon satelliitide või koguni NSV enda jõududega.

On väga tähtis äramärkida, et selline sõda mitte-Lääne maade vastu on NSV-le küllalt ebaohtlik, sest et sel juhul Nõukogude armee moraal jääb kõrgeks. Vaevalt Nõukogude sõdurid või ohvitserid tahavad deserteeruda vastase poolele, ütleme näiteks Afganistanis.

Peale selle, sel juhul leiab aset hiigla ülekaal sõjalises tehnikas ohver-maa üle. Euroopas kõik oleks muidugi teistmoodi.

Ühendriigid ja teised Lääne maad erakorraliselt kergendavad NSV ülesannet, saates Kolmanda Maailma maisse hulgaliselt poliitiliselt ignorantseid missionääre ja esindajaid. Kuulutades võrdsust ja vendlust ja jagades paremale ja pahemale kinkeabi, Kolmandale Maailmale, nad kriipsutavad alla „Lääne süü kompelksi", muutes Lääne alandatud, pugevaks palujaks ja väljakutsudes Lääne vastu põlgamist ja viha vastutasuks abi-hüvituste eest. Peala täiesti absurdse süükompleksi mõjub muidugi Lääne kohutav olenevus Kolmanda Maailma toorainete ressurssidest.

Ühendriigid ja Euroopa importeerivad 100 protsenti oma teemantite ja naturaal kummi vajadusist. Ilma teemantideta poleks ei õli, ei sütt, ega paljud teisi väljakaevatavaid. Uurimine ja saagi saavutamine nõuavad puurimist, puurimine aga nõuab teemante. Ilma teemantideta ei ole ka võimalik kõrge tehnoloogia, mis nõuab suuri täpsusi. Naturaalkummi näiteks on materjaliks tervele reale produktidele ja sõja ning kõrgtehnoloogia varustusele.

Põhiliselt kogu Ühendriikide ja Euroopa sõjamasin oleneb strateegiliste toorainete sisseveost (importdist). Ühendriigid näiteks (ka Euroopa) impordivad 98% oma manganeesi tarvidusest, 97% koobalti, 92% kroomi, 93% boksiiti (tooraine alumiiumi töötlemiseks), 91% plaatinat, 81% tina, 77% niklit, 62% tsinki, 57% elavhõbedat, 54% kulda, 50% volframi, 42% õli, 41% hõbedat j.n.e. Hõbe, kuld, plaatina, teemantid — need ei ole ilustuseks, vaid need on kõrge tehnoloogia ja kaasaegse relvastuse baas, nagu teisedki strateegilised materjalid.

Katsuge endale nüüd ettekujutada, mis saab USA-st, kui tema ei jää ilma mitte 5%-st õlist, nagu „traagilisel" juhul Iraaniga, vaid 42%-ist?

Lääne tegelased tihti kinnitavad, et kui toorainete varustajad lõpetavad varustamise, siis nad ruineeruvad ja ise väga raskelt kannatavad. Kahjuks need tegelased ei oma arusaamist tooraineid varustavate maade võimetest üleelada. Lääne delikaatne majanduslik masin ja ühes sellega terve Lääne ühiskond läheb kiirelt reast välja toorainete saamise lõppemise resultaadina. Primitiivsed majandused aga ja tooraineid varustavad võimusüsteemid võivad üleelada veel palju suuremaid ebamugavusi, kui laostumine. Nagu näitab kogemus, elanikkonna 50%-line väljasuremine ei too veel kaasa võimu hävinemist. Surevad välja nõrgemad — on kergem toituda ülejäänuil. Ülestõus? Vaevalt. Pol Pot lühikese aja jooksul hävitas 30% oma maa elanikonnast, kuid midagi ei juhtunud. Kambodzha elanikkond kuulekalt ja elandlikult suri samuti, nagu surrakse terves reas kommunismi maades.

On vajalik veel kord allakriipsutada, et NSV-l ei ole tarvidust luua kõikjal prosovetlikud rezhiimid. On täiesti vastuvõetavad lihtsalt läänevastased, ja see on palju lihtsam.

Kui NSV on anult osaliseltki sama edukas kui senini, küllalt tähtis osa strateegilist toorainet ei saabu ei USA-sse ega Euroopasse. Selle tulemuseks on:

1. Lääne sõjamasina võitlusvarustuse hävimine ja võitlusvõimelisuse kadu.

2. Küllalt võimas Lääne elanikkonna olukorra vägivaldamine (rikkumine), mis endaga kaasa toob rahulolematuse plahvatuse valitsustega. Selle rahulolematuse suureks puhumine kuni täieliku kaoseni, ei valmista kommunistide viiendale kolonnile erilisi raskusi. Lääne võitlusvõimelisus ja moraal on täiesti hävitatud.

Pärast seda võib forsseerida Lääne alistamist (conquest). Euroopa sõjaline ja majanduslik santaazh (Euroopa muide impordib õli ja osaliselt strateegilist toorainet kommunistlikest maadest: NSV ja satelliidid) viib selle pahupidi terves ulatuses. NSV abiga ja Euroopa sisemiste viiendate kolonnide abiga Euroopa valitsused haaratakse radikaalsete vasakpoolsete gruppide, NSV marionettide poolt.

Euroopa poliitilis-ökonoomiline vallutus ilma sõjalise kallaletungita teravalt muudab jõudude vahekorra maailmas kommunismi kasuks üldiselt ja NSV kasuks eriti. Muide Hiina, millele Lääs on oma lootuse pannud, osutub mitte tähtsamaks. NSV sõjaline võib jääb ju koguni puutumatuks. Suurimad Lääne hävitamised sooritatakse Lääne enda sisemiste jõudude poolt, või Kolmanda Maailma, või koguni isegi Hiina poolt. Hiina väga hästi teab. et NSV elanikkond vaatleb Hiina kommunismi, kui palju halvemat varianti ja võitleb tulevikus ägedalt Hiina vastu. Peale selle Hiina vaevalt tuleb toime oma kolossaalsete sotsiaalsete raskustega: näljaga, viletsusega, kohutava üldise mahajäetusega, kommunistliku majanduse ebaefektiivsusega ja pää-asi elanikkonna kiirelt kasvava rahulolematusega, kaotades patriotismi.

On täiesti võimalik, et selleks ajaks ka USA-s toimub võimuhaarang kommunismi pooldajatelt („hea", muidugi) üldse ja NSV oma eriti.

Nii varisevad Lääne pääkindlused totalitarse kommunismi vastu, isegi mitte kulutades tuuma- ega ka harilikke sõjariistade varusid.

Nii toimub Kolmas Maailmasõda NSV juhtide kavade ja arvestuste kohaselt, ja nii saavutatakse võit.

L. K.

(Järgneb)

MADRIIDI KONVERENTS LÄHENEB

Euroopa julgeoleku ja koostöö konverentsi kokkutulek eeloleval sügisel Madriidis on järgmine liili Helsingi leppe teostuse ülevaate saamiseks. Ja paistab, et pagulasgruppide kesksetel organisatsioonidel on ülim aeg antud küsimuses koostöösse asuda. Ka kolm Balti riiki kuuluvad Helsingi leppe pädevusse ja nii on meil moraalne kohus, kuid ka sisuline õigus oma soovisedel esitada.

On põhjust seda rohkem, et Kanada parlamendi alakomisjon on selleks üleskutse avaldanud ajalehtedes avaliku kuulutuse korras. Rahvusgruppidel on ka varem antud küsimuses koostöö olnud parlamendi liikmetega, isegi enne ametliku alakomisjoni asutamist. Ometi on kutse rahvusgruppide koostööle avaliku üleskutse korras esmakordne.

Nagu üleskutses öeldakse, pakub see kanadlastele suurepärase võimaluse valitsuse tööst osa võtmiseks. Loetletud küsimused käsitavad Euroopa julgeolekut ja desarmeerimist, inimõigusi Ida-Euroopa maadel, kaubavahetust, teaduslikku informatsiooni, kontakte sugulastega, ja kultuuride ning informatsiooni vahetust. Ometi erineb see konverents eelmistest selle poolest, et vahepeal on Nõukogude Liit teostanud agressiooni Afganistanis, kus nõukogude väed ikka sõdivad pärisrahvaga, on boikoteeritud selle pärast Moskva Olümpiaadi ja katkenud mitmed vahekorrad Nõukogude Liiduga majanduslikul ning teaduslikul alal.

Kahtlemata on Nõukogude Liidul raske oma nägu säästa eeloleval Madridi konverentsil. Kuid seda kergem on läänerikidel ja Kanadal omapoolset rünnakut üleval pidada. Belgradi konverentsil tegi Kanada delegatsioon head tööd, kuigi hoidus teravatest küsimustest, mis võimaldas Nõukogude Liiduga ühise kommünikee esitamist konverentsi lõpul. Kui läänerikid tahavad oma prestiizhi ja vahepealseid reaktsioone Madriidis üleval hoida, siis ei tohi ühiskeele leidmine Moskvaga seekord ainuoluline olla.

Inimõiguste küsimusi on võimata lahendada inimeste suhtes, kes elavad nõukogude relvajõu all. Nagu see poleks võimalik praegu Afganistanis, nii ei ole see võimalik ka Eestis, Lätis ja Leedus. Mis juhtus neis maades nõukogude relvajõu survel, selle kohta oleme kirjutanud brošüüre ja saatnud hulgalisi märgukirju valitsustele. Esto '80 päevade puhul Stokholmis kirjutas Lääne-Saksamaa suure levikuga „Die Welt" viimase vihje ja tõendi nendele sündmustele: massilised deportatsioonid, mõrvamised ning lõpuks põgenikevoorid läände. Tõlge sellest artiklist peaks minema Kanada parlamendi alakomisjonile ja ka teiste maade välisministeeriumidele.

Eelöeldust järgnebki, ja meie teame seda kõik, et seal, kus puuduvad kodanlikud vabadused, seal ei saa palju juttu olla inimõigustest. Meiepoolsete seletuskirjade peatuumaks peabki jääma vabaduse nõudmine kolmele Balti rahvale inimõiguste nimel. Meie peame leidma läänemaades ja Kanada poliitikute seas inimesed, kes julgevad härjal sarvist kinni haarata ja vabaduse küsimuse täies ulatuses välja tuua. Eriti on see möödapääsemata ajal, mil sündmused Afganistanis on kõigil elavalt silmade ees.

Meil ei tarvitse oma nõudmistes ja soovisedelis Kanada Parlamendi alakomisjonile tagasihoidlikud olla. Meil on head sidemed Ottawas ja komisjoni liikmetega, kes meie püüdlusi mõistavad. Küsimuses on ainult valitsuse hoiak ja kui kaugele valitsus tahab meiega minna. „Die Welt" kirjutab: „eestlaste ‚maailmalikumine' läänes on avaliku arvamuse üheks faktoriks kujunenud — ja see ei mõju üksnes läänemaailmas, vaid ka inimestele Eestis". Teeme ka ise edasi, et oma maailmalikumist edasi arendada.

Seesama saksa leht jatkab: „N. Liit peab endale varem või hiljem küsimuse esitama, kuidas ta tahab reageerida rahvuslikule iseteadvusele mitte üksi Eestis, vaid ka teiste mittevene rahvaste juures. Läänedelegatsioonid Madriidis peavad endale selgeks tegema, et nõukogude soovikohaste kommünikeedega kooskõla otsides, ei saavuta nad kunagi midagi. Hoopis mõjukamad on kommünikeed, mis sisaldavad ainuõigeid põhimõtteid ka siis, kui Moskva neile alla ei kirjuta. See aitab palju paremini Moskva poliitika kinninaelutamiseks, kui üksmeelsed ja mõttetud kommünikeed.

V.

LUGEJA KIRJUTAB

„Meie Elu" avaldab meelsasti oma lugejate mõtteavaldusi — kaneid mis ei ühtu ajalehe seisukohtadega. Palume kirjutada kokkuvõtlikult ja lisada oma nimi ja aadress. Toimetus jätab endale õiguse lugejate kirju redigeerida ja lühendada ning mittesobivuse korral jätta avaldamata.

Tartu linna asutamisaastast

„Meie Elu" nr. 30, 24. juulil, tõstatab Tartlane küsimuse Tartu linna asutamisaasta kohta. kaheldes kas see võinuks olla 1030.

Nii palju kui ajaloolised ja vana kroonikale põhjenevad käsitlused näitavad, on Tartu linna asutamisaastaks siiski peetud aastat 1030. Sellele ei ole minul teadaolevalt ühtki teist versiooni. Meie ajaloolased ja ajalooteaduse on selle aktsepteerinud ning põhjapanevais ulatuslikes koguteoseis „Tartu" (ilm. Tartus 1927), „Tartumaa" (Tartu, 1925) ja „Eesti Entsüklopeedia" jt. mainivad Tartu linna asutamisaastana 1030. Samuti paguluses ilmunud „Eesti teatmeteos" (Geislingen, 1949), Evald Uustalu „The History of Estonian People" (London, 1952) jt.

Võimalik, et eestlastel seal oli juba varem mõnesugune maalinnuse taoline asundus. Oli ju Võrtsjärve-Peipsi vaheline looduslik veetee Emajõgi tähtsa peateena ning Tartu piirkond oma kõrgendikuga soodsaks paiknemiskohaks päriselanikele maaharimiseks ja karjapidamiseks, kuna siit nii Võrtsjärve kui Peipsi suunas Emajõe sängi maaalad olid madalad, soised ja kidura metsaga. Nii võis ja pidi olema seal ka igasuguste vaenu- ja röövretkete vastu mõnesugune kaitsevöönd või linnus. Täpsema vastuse selle kohta annavad mag. Eerik Laid'i käsitlused ja uurimised Eesti muinaslinnadest — „Uusi andmeid Eesti muinaslinnadest" (Ajalooline Ajakiri 1933, nr. 1) ja teos „Muistse Eesti linnused" (Tartu, 1939), millised aga käesoleva kirjutajal pole olnud kättesaadavad.

Tartu linna asutamisest olgu aga ajalooallikatel lühidalt järgmist: Jaroslav I (sünd. 978. a.), kes oli esialgu Rostovi ja edasi Novgorodi vürst, püüdis saada Lõuna-Venemaast, Kiievi suurvürstist, sõltumatuks. Niituli tal võitlusi pidada oma vendadega, vürstidega, kelledest ta vend Svjätoplk oli pääsenud Kiievi suurvürstiks. Mitmetes lahingutes vaheldava õnnega läks Jaroslavil viimaks korda Svjätopolki lüüa (1019) ja ta sai Kiievi suurvürstks. Kui ta varem Rostovi ja Novgorodi vürstina püüdis vabaneda Kiievi vürstiriigi laiutamispüüdlustest, saades ise selle suurvürstiks, tõusis tal isu uuteks vallutamisteks, muide ka oma noorema venna Msistislaviga, kes oli Tmutarakani vürst ja venna Sudislaviga, kes oli Pihkva vürstiks. Jaroslov lasi viimase vangistada ja tungis edasi tema vürstkonna lähisel Eesti alale, vallutades Ugala (hilisem Tartumaa). Siin asutas ta enese eesnime (Juri) järele linna Emejõe kaldale, Jurjevi.

See vallutati eestlaste poolt tagasi ning oli vahelduvalt ühe kui teise valduses. Ometi andmetel 1035 oli Jaroslav seal veel kanda kinnitamas. Et siin võideldes nii üks kui teine pool seda strateegilist punkti püüdsid kindlustada ning nagu eespool vaadeldud. oli see piirkond ka üks tihedamini asustatud ala, ongi Tartut käsitletud enam kui mingi maalinnusena. Millised teened linnal tema väljaehitamisel ja edaspidises arengus ning käekäigus olid, on muidugi eelpool loetletud koguteostes vastuse leidnud.

R. Antik

Udo Petersoo:

MEIE VABADUSNÕUE LEIDIS TUGEVA KAJASTUSE VABAS MAAILMAS

— Üldiselt peetakse 3. Ülemaailmseid Eesti Päevi hästi kordaläinuiks. Mida Teie tõstate Eesti Päevadelt eriti välja rahvuspoliitiliselt seisukohalt vaadatuna, küsime Eestlaste Kesknõukogu Kanadas esimehelt Udo Petersoolt.

On ilmselt selge, et 3. Ülemaailmseid Eesti Päevi võib ülimalt hästi kordaläinuiks lugeda. Eestlaste kõrgearuline osavõtt meie rahvusvärvidega ehitud Stokholmis oli ülimaks tunnistuseks nii meile endile, meie rahvuskaaslastele kodumaal, meie vaenlastele kui ka kogu läänemaailmale, et eestlaste vaba vaim nõuab tagasi seda, mis meile kuulub. Rahvuspoliitiliselt on meile eriti tähtis, et meie ettevõtted ja vabadusnõue leidsid tugeva kajastuse vabas maailmas. Nagu nägime, sai kõige põhjalikuma vastukaja Euroopa ajakirjanduses, eriti Saksamaal, meeleavaldusrongkäik, vabadusnõue ja apell kui ka Rahvuskongress seal vastu võetud resolutsioonidega.

See näitab, et peamiselt poliitilise ilmega väljaasted ja nõuded äratavad vaba maailma tähelepanu. Rahvuskultuursed üritused ühendavad meid endeid ja toovad meid kokku nautima meie rahvuspärandit, kuid rahvusvaheliselt üldhuvi äratavaks teguriks on siiski meie kodumaa kui ühe Euroopa riigi poliitiline saatus ja meie õiglane vabaduse nõue. Erilise tõuke vastukajaks Eesti Päevadele andsid teatud määral ka sündmused Afganistanis, kus paralleli meie kodumaa saatusega on ilmsed. Erilist tunnustust tuleb siinkohal avaldada isikutele, kes korraldasid ESTO '80 poliitilise külje mitmekülgselt ja efektiivselt.

— Vaadatuna rahvuspoliitiliselt seisukohalt, kas järgmine kokkutulek kolme aasta pärast Austraalias saaks kujuneda ülemaailmseks, milleks see suurüritus on mõeldud, ja kas meie vabadusnõudluse hääl kõlaks seal küllalt jõuliselt?

Vabadusvõitluslikult seisukohalt vaadates Austraalia ei ole võib-olla koht, kus maailma tähelepanu äratamine oleks kerge, kui see oli Rootsis või Põhja-Ameerikas. Oma asukoha poolest on see kaugemal probleemidest, mis seisavad tähelepanu piiridest Euroopas ja ka Põhja-Ameerikas. Samal ajal aga peame meeles, et Austraalia on ainuke maa maailmas, kes oma de jure seisukohta Baltikumi okupeerimise kohta N. Vene poolt on teadlikult ja sihilikult muutnud, teheš selle küsimuse võib-olla seal akuutsemaks kui see on kusagil mujal. See tõik iseendast võib anda järgmistele Ü. E. Päevadele seal oma erilise vastukaja.

Loomulikult on Austraalia kaugus üheks suuremaks raskuseks sinna sõitjatele, nii publiku kui ka kavaandjate suhtes. Sellega muutub küsitavaks masside efekt, mida oleme harjunud nägema eelmistel Ü. E. Päevadel. Samal ajal aga peame nentima ka seda, et Austraalia eestlased on siiani andnud meie ülemaailmsetele kokkutulekutele oma innuka panuse, ja on täielmäärat õigustatud vaba maailma eestlaskonda sinna kutsuma. Kui see kutse Austraaliasse on Austraalia organisatsioonide ja asjaolusid tundvate isikute poolt põhjalikult läbimõeldult esitatud, siis ma ei kahtle, et Austraalias peetavad Ü.E. Päevad tulevad, kui mitte rahvarikkad, siis tunderikkad ja ka vabadusnõudeliselt küllaltki jõulised ja märkiminevad.

— Ülemaailmsed kokkutulekud panevad suure koorma korraldava maa eestlaskonnale. Kes teeb otsuse asukohamaa valikul — kas on selleks moodustatud vastav kompetentne volitustega eestlaste asukohamaid hõlmav organ?

Võibolla üheks nõrgemaks ja segadusttekitavamaks punktiks Ü. E. Päevadel on olnud järgmiste päevade asukoha ja aja määramine. Senini on see toimunud natuke eraatilisel ja liiga juhuslikul pinnal, eriti viimasel korral Stokholmis, kus asukoha määramise koosolekule ei kutsutud kõikide maade kavaandavaid organisatsioone ega ka asukohamaade keskorganisatsioonide esindajaid. Ü. E. Päevade komiteed on põhiliselt siiski Eesti Päevade läbiviivad komiteed, millede kohustused ja mandaat lõppevad igakordsete Ü. E. Päevade kulminatsiooniga. Siiani on järjekord olnud loomulik ja ettevõtted õnnestunud suurepäraselt. Kanada seisukohad teeb kindlaks organisatsioonide konverents, mis tavaliselt tuleb kokku umbes pool aastat enne järjekordseid Ü. E. Päevi. See toimus ka viimaste Ü. E. Päevade eel, kus 68 organisatsiooni, kaasaarvatud ka kõik kavaandvad organisatsioonid, võtsid vastu resolutsiooni järgmised Ü. E. Päevad kutsuda tagasi Torontosse, kui mõne uue asukohamaa poolt ei tule samalaadilist kutset. Austraalia avaldas säärase soovi, mida kohal olnud Kanada esindajad teatavasti ka respekteerisid.

Tulevikus võiks aga ette näha, et järjekordne Ü. E. Päevade peakomitee astuks juba varem läbirääkimisse asukohamaadega selles küsimuses, et ära hoida võimalikke arusaamatusi ja üllatusi.

— EKN esimehena Teie otsene tegevusväli hõlmab ülemaailmset Rahvuskongressi, mis peetakse samal ajal Ülemaailmsete Eesti Päevadega. Kas viimane Rahvuskongres Stokholmis täitis oma ülesande või, nagu mõnelt poolt väidetakse, kujunes rutiinikohaseks kokkutulekuks, kus vastu võetud resolutsioonid korduvad, ilma et aru antakse nende täitmisest?

Leian, et 3. Ü. E. Rahvuskongress täitis täiel määral oma eesmärgi ja otstarbe, nagu see ka kajastus Euroopa ajakirjanduses. Kongressilt tulid välja resolutsioonid ja Vabaduse Apell, mida tsiteeriti paljudes Euroopa ajalehtedes kui ka raadios ning televisioonis. Kui väidetakse, et Rahvuskongress on liiga shabloonine või rutiinikohane, siis sääraste väidete esitajad ei ole kontaktis reaalsusega. Võimatu on muuta resolutsioonide põhilist sisu, kui meie rahvuslikud eesmärgid ei ole muutunud. Kui toimub järgmine Kongress Vaba Eesti pinnal, siis kindlasti näeme suuremaid muudatusi nii kongressi sisus kui ka resolutsioonides. Seni ajani aga jääb meie eesmärk muutmatuks ning resolutsioonid deklaratiivseks kinnituseks meie vabadusvõitluses. Resolutsioonide täitmisest annab iga maa esindaja aru oma asukohamaa aruande- ja tervitussõnavõtus. Resolutsioonide detailne läbiviimine saab piirduda ainult iga asukohamaa võimete kohaselt. Kui aga ilmneks resolutsioonidele vastukäivaid tendentse, tuleks need ka loomulikult kohe arutuse alla.

— Kui viie aasta pä.rast Kanada peab valmis olema ESTO '85 korraldamiseks, kas arvate, et oleme siis küllalt jõulised selle väärikaks läbiviimiseks, kuna vananemisprotsess kahandab oluliste organisatsioonide elujõudu?

Olen kindel, et Kanada on suuteline koraldama Ü. E. Päevi, vaatamata sellele, millal nad järjekordselt siia suunduvad. Kõigis kavaandvates organisatsioonides ilmneb nooremaid jõude, kes, kui vaja, võtavad üle kohustused oma eelkäijatelt. Kõikidel siiani toimunud Ü. E. Päevadel on näha suurearvuliselt noori, nii kavalises osas kui ka publiku hulgas. Ainukene asi mis võiks kunagi kahandada nende ürituste väärtust ja mõju, nii oma rahva hulgas, kui ka läänemaailma silmis, on nende kusagil ebaõnnestumine. Olen kindel, aga, et meie rahva eneseuhkus seda iialgi sündida ei luba.

— Kas Teil on veel mingeid kommentaare ühenduses Eesti Päevadega?

Mul on äärmiselt kahju lõpetada käesolevat jutuajamist negatiivse noodiga, kuid leian, et olen sunnitud kui EKN esimees vastama I Ülemaailmsete Eesti Päevade esimehe Robert Kreemi komment arile „Meie Elu" 7. aug. numbris, kus ta mainib: „Me teame, et teatud poliitilised ringkonnad USA-s ja Kanadas tahtsid ÜEP läbiviimist Rootsis takistada oma kitsarinnaliste vaadete pärast".

Mul jääb väga segaseks Robert Kreemi väite autentsus ja eesmärk. Baltimore'is, kui oli arutluse all järgmiste Ü. E. Päevade asukoht, ei leidnud Rootsi esindajad ise kokkulepet kindlaks kutseks Nähtavasti polnud seal see küsimus veel tõsiselt arutlusel olnud. Sellele reageeris Kanada seisukohaga, et kui Rootsi kindlat seisukohta ei saavuta järgneva aasta jooksul, siis on Kanada valmis kolmandaid Ü. E. Päevi ise korraldama. Samal ajal aga andis Kanada täie õiguse Rootsi eestlastele seda korraldada, kui nad seda soovivad. Sellega lõppes diskussioon, kus USA „poliitilised ringkonnad" ei sekkunud küsimusse, kuna käesolevad Ü. E. Päevad olid juba oma asukohaga USA's. ja pärast polnud sellest enam arutelu. Kutse tuli Rootsi kus 3. Ü. E. Päevad õnnestusid suurepäraselt.

Ülejäänud Robert Kreemi jutt „salanõust" ja „organisatsioonide vaheleastumisest" peab olema tema enda fantaasia, sest mina sellest pole iialgi midagi kuulnud. Kui midagi säärast oleks olnud, ma usun EKN esimehena ma oleks sellest ühel või teisel teel olnud informeeritud.

Mul on kahju, et senini tasakaalukas ja üldiselt austatud isik ja esimeste Ü. E. Päevade esimees mingil põhjusel leidis vajalikuks niisuguste ebaõigete ja aluseta väidetega välja tulla. See nagu võtaks midagi ära I Ü. E. Päevade esimehe siirusest ka tema positiivselt väljendatud mõtetest.

Ülejäänud väited „siinse mandri poliitiliste juhtide vastuvõtust" Stokholmis, leian ebasünnis olevat ajalehe veergudel diskuteerimiseks.

Võibolla siin on üks näide kuidas mitte toimida, kui tahame säilitada väärikuse ja ühtekuuluvuse nii meie ühiskonnas, kui ka ülemaailmsetel kokkutulekutel.

Esto Mutual Fund Ltd.

6. augustil aktsia hind $13.19

145 King Street West, Suite 1900, Toronto M5H 3M1 — tel. 364-1131

Ohtul tel. 925-6812

EI
MINGIT
KOMPROMISSI
KOMMUNISTIDEGA

K. Päts — 1918.

Nädalakroonika

(Algus esiküljel)

se lennukit, mille meeskond on nelja liikmeline, kaevanduste ministri Judy Erola ja tema tütre Sudbury'st Ottawasse toomiseks. Lennuk saadeti Ottawast välja ainult sellel ülesandel.

● Möödunud nädalal surnud Iraani Shahi kaksikõde printses Ashraf tänab Los Angeles Times'is Egiptuse presidenti Sadat'i tema vennale osutatud külalislahkuse ja noobli käitumise eest, mis on vastand kõigile teistele, kellele endine Shah oma eluajal oli heategusid teinud.

● **USA Trade Commission süüdistab General Motors'i autotööstust suurte vigadega autode teadlikult valmistamises ja müügile laskmises 1975—1980 aastate vahel. Vead esinevad transmissioonides, õlipumpades ja käigukastides. Parandamine läheb maksma umbes viiskümmend miljonit dollarit.**

● C.T.T.C. otsuse kohaselt ei ole nüüdsest enam vajalik lisatelefonide üürimine Bell'i kaudu, vaid võib kasutada isiklikult ostetud telefone.

● **Tänavavõitlused kestavad juba 3 nädalat Afganistani sHerat'i linnas valitsuse vägede ja guerilla üksuste vahel. Herat on suuruselt kolmas linn ja asub 650 kilomeetrit eemal pealinnast Kabulist. Venelased on piiranud ümber linna ja igasugune juurdepääs sinna puudub. Vabadusvõitlejate relvastus on välisriikide diplomaatide üteluse järele väga algeline.**

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave.,
Toronto, Ont. M4K 1N8
Tel. (416) 466-1951
466-1502

MEIE ÄRIS ON SAADAVAL RIKKALIKUS VALIKUS
VALIK LILLI erisündmusteks ja tähtpäevadeks.
Samuti käsitöö kinkeesemeid —
KULLASEPA, MEREVAIGU-, KERAAMIKA-, NAHA ja
PUUNIKERDUSE alal.

Kõneldakse eesti, läti ja inglise keelt.

S.S. Kalevi võrkpalli meeskonna esindus võtab Eesti Spordiliit USA-s abiesimehelt Alfred Skonbergilt XXVI Eesti Mängude õhtusel aktusel vastu võitja rändkarika. Seda on Toronto meeskond seal korduvalt võitnud, kaasaarvatult kaks eelmisst aastat. Foto — Salme Parming

ÜLE TUHANDE OAVÕTJA LAKEWOODIS MÄNGUDEL

Toronto SS Kalevi meeskond kolmandat aastat võrkpallimeistriks

NEW YORK (M. E.) — **26.ndate eesti spordimängude aktust ja valguspidu Lakewoodi Eesti Maja esinemisväljakul austasid 900-pealise publiku hulgas ka kaks ameeriklasest linnapead ja maavalitsuse liiget W. Thompson ja W. Rehak — linnapead Lakewoodist ja Jacksonist jagasid oma sõnavõttudes tunnustust eestlasile, samuti ka maavalitsuse liige G. Hoffman.**

Spordiliidu president Eda Treumuth rõhutas väärtust, mida mängude õnnestamiseks annavad kindla pidevusega sellel mandril sündinud noored ja ERKÜ esimees J. Simonson kinnitas, et sportlased kuuluvad me rahva paremikku, kes kõik — nii siin kui ikestatud kodumaal ootavad päeva millal nad võivad oma saavutused tuua välja sini-must-valge värvide all. Abistamiskomitee, mille esimees P. Saar oli seekordne pidustuste patroon, andis sportlaste, võimlejate ja rahvatantsijate tegevuse toetamiseks liidu kaudu 500 dollarit. Tsheki andis üle Abistamiskomitee abiesimees A. Ruubas.

Pidustuste defilees oli palju noori ja palju rahvuslippe, esireas mängude embleemi taga kanti ka Toronto SS Kalevi lippu ja hiljem selle esimees Riki Räss oma tervituses märkis head koostööd kahe maa sportlaste vahel.

Järjekordselt anti kuuele isikule kas liidu teenete-kuldmärke või autahvleid ja võidumedalite üleandmisel said erilise tugeva aplausi mängude parimaks osutunud naissportlane Kristiine Engel ja meessportlane Paul Vaher, samuti kogu SS Kalevi meeskond, kes juba kolmandat aastat viis ära võrkpallimeistri rändkarika, jättes Baltimore meeskonna teiseks ja Syracuse meeskonna kolmandaks. Korvpallis tuli võitjaks New York. Üle hulga aastate oli väljas ka neli võrkpalli naiskonda, kus Toronto jäi kolmandaks, võitis New York. Aktusel kõneles ka Lakewoodi Eesti Ühingu esinaine V. Kiin ja kasutati juhust, et õnnitleda avalikkuse ees rahvuslikus töös ja ka spordirahvale väärtuslikult abiks olnud hiljutist juubilari 75. eluaastaga — Anton Männikut. Muide publiku hulgas viibis ka 1928. a. Amsterdamis toimunud olümpiaadil ameerika vabamaadluses Eestile kuldmedali võitnud Oskar Käpp. Väärinuks ka teda spordinoortele ja spordipublikule tutvustada. Meie omaaegne maadluskuulsus elab New Yorgis ja on oma 75. a. vanuse juures veel hea tervise juures.

Valguspidu algas pikale läinud aktuse tõttu alles kell 21.30. See juhatati sisse Baltimore seitsmelt eesti neiult, rahvarõivais kes „Vikerkaare" nimetusega ansamblis laulsid neli meeldivat mitmehäälset laulu, saateks kaks kitarri. Järgnes pikem ettekanne võimlejailt. Väljak oli täis noori tüdrukuid USA idaranniku keskustest — New Jerseyst, New Yorgist ja Marylandist, kelle ettekannetele publik reageeris tugeva aplausiga.

Järgnevalt demonstreeris head tehnilist taset vaheldusrikaste numbritega solistidelt ja grupiliikumises Metro Estonian Rhythmics edasijõudnute ja eliitvõimlejate rühm, saades sooja vastuvõtu ühes rohkete vaheaplausidega. Esindusliku tasemega rühma juhtimine ja koreograafia oli Anu-Irja Ojamaalt. Meeleolulaule moodsas stiilis esitasid Viido ja Pia Polikarpus, kes saadavad endid oma kitarrimänguga. Kunstilised ettekanded lõpetas suur rahvatantsijate grupp, kuhu kuulusid Baltimore „Vanaranna", Lakewoodi ja Long Islandi rühmad Ferd. Rikka üldjuhtimisel, saades teenitult palju aplausi. Ladus teadustamine oli Aado Valgelt ja okkordeonisaated Martin Sädelt.

Eesti spordimängudel Lakewoodis oli suureks üllatuseks nelja naiskonna osavõtt võrkpalliturniirist. Pildil meistriks tulnud New Yorgi naiskond. Ees paremalt selle kapten Susan Favorito, segabielust aktiivne võimleja ja sportlane. Toronto naiskond tuli selles turniiris kolmandaks. Foto — Salme Parming

Tõnis Kindist Rootsi lehtedes

Rootsi ajalehtede tähelepanu Stokholmis peetud Ülemaailmsetele Eesti Päevadele, hõlmas mitmelt poolt kogutud informatsiooni. „Dagens Nyheter" tõi ka jutuajamise Tõnis Kint'iga, kes märkis, et 84-aastane Vabadussõjaaegne soomusrongi asekomandant ja E. V. president eksiilis töötab poliitilises vaakumis. „Söder Tidungen" tõi samuti ülevaate Tõnis Kinti tegevusest koos pildiga.

Iga uus „MEIE ELU" tellija aitab kaasa sisukamale ajalehele.

PONTIAC

PAUL JUTTUS

HOGAN PONTIAC BUICK LTD.
348 Danforth Ave.
Telefon äris: 461-3561

PONTIAC
BUICK
LEMANS
PHOENIX
FIREBIRD
SUNBIRD
CENTURY
ACADIAN
SKYHAWK

G.M.C. Veoautod

Pruugitud autod

Family Trust
FAMILY TRUST CORPORATION REALTOR
1052 KINGSTON RD., SCARBOROUGH, ONT.

Olen kaasmaalaste teenistuses selle firma juures kinnisvarade agendina. 50 kontorit Torontos ja lõuna Ontarios.

VICTOR LIBE
TEL. KONTORIS: 694-3336
KODUS: 281-5912

KINNISVARADE VAHENDUS!

KAS TEIE AUTO AKEN LEKIB?
KAS TEIE AUTO KLAAS ON KATKI?

Teatage meile ja kutsuge välja LIBRA AUTO GLASS, Urmas Kalm. (Mobile service). Meie tuleme teie koju või töökohale. Meie tegeleme ka kindlustusnõudlustega. Tel. 463-1385

JOHN E. SOOSAAR, C.A.

Chartered Accountant

Suite 600, 55 University Ave., Toronto, Ontario, M5J 2H7
Tel. 862-7115

Läti äri

Downtown Wools Arts & Crafts

9 Queen St. E. Toronto (Yonge juures) — Tel. 368-5011

Meil on rikkalikus valikus importeeritud lõngu. Sobivad varrastel ja kangastelgedel kudumiseks, põimimiseks, heegeldamiseks, tikkimiseks ja sõlmimiseks (macrame).

SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KASITOOKS MUSTRIGA ★ Kanvaa mitmes värvis ★ SOODSAD HINNAD.

Avatud: esmasp.,—kolmap. 9—6, neljap., reedel 9—8, laup. 9.30—4.

Meie teine äri: 674 Broadview Ave. Tor. — Tel. 469-2005, kell 3—5 p.l.

ESTO märkmik (3)

„HÄSTI TEHTUD — TÄNAME!"

Eesti ajakirjanike ülemaailmne kokkutulek toimus ESTO ajal hotell Carltonis 40 esindajaga motol: kohtumine, tutvumine ja vastastikune informeerimine. „Mele Elu" Toronto esindajatest võtsid kokkutulekust osa Enn Salurand ja Elna Kungla. Kohal viibis ka „Mele Elu" kaastööline Stokholmis Esmo Ridala.

Päevakohase sõnavõtuga pöördus lehemeeste poole Eesti Päevalehe peatoimetaja Juhan Kokla, kes ütles, et ajakirjanduse panus kõige kolme ESTO kordaminekul on olnud suurima tähtsusega kõigil kolmel maal. Eesti ajalehtede peatoimetajad on hiigeltöö teinud lehtede väljaandmisel ja nad istuvad sellelgi ainulaadse kokkutuleku ajal oma lehtede büroodes „võtme positsioonidel", et korraldada kiiret ESTO informatsiooni edasiandmist. Ajalehtede panust peetakse endastmõistetavaks, kuid mis juhtub meie ühiskonnale, kui see panus ühel päeval lakkab tegutsemast, küsis kõneleja. Siis alles saadakse aru kaotuse suurusest. Ühegi organisatsiooni tegevus ei suuda asendada lehe panust eesti ühiskonnale. Eesti ajakirjandus on eksisteerinud 35-el pagulusaastal ja on olnud alati küllaldaselt lugejaid. Õnneks mõned riigid on hakanud toetama ajakirjandust, nende hulgas Rootsi, mis on kaasa aidanud ESTO-le. Tänu riiklikule abile, on Rootsi lugejaskond olnud palju stabiilsem. Ajakirjandusele enesele on ka tarvis rahvuslikke suursündmusi nagu ESTO't, mis annavad uut vaimustust kõigile. Väheseks on jäänud Eesti ajakirjanike read, kuid seda rohkem on tehtud kaastööd rahvuslikust kohustuse tundest ja idealismist kantud mõtlemise viisist, lõpetas sulemees Kokla.

Suurte kogemustega Juhan Kokla tegi uskumata töö Eesti Päevade sündmuste informeerimisel eesti ajakirjanduse veergudel. Eesti Päevalehe ilmumise päevad olid Esto külalistele oodatud päevad Stokholmi Eesti Maja külastamisel.

Kokkutulek andis hubase võimaluse vestluseks ja mõtete vahetamiseks mitmelt kontinendilt kogunenud lehemeestele.

☆

Esmaspäeva pärastlõunal peale Raekoja vastuvõttu avanes võimalus endiste Ernst Idla võimlejatel külastada Idla Centerit ja vestelda kunagise õpetajaga, kes on palju mõjutanud moodsa võimlemise ajalugu.

Idla Center on loodud tema sõprade, õpetajate ja õpilaste kaasabil, et koondada teaduslikke uurimistöid, mis olid laiali üle Stokholmi. Paljude aastate jooksul tehtud uurimistööd ja katsetuste tulemused on nüüd koondatud Idla Centerisse ja tulevad raamatute kaupa avaldamisele. Esimene raamat läheb lähemal ajal trükki.

Idla Centeris töötab 18 õpetajat 1200 võimlejaga, kellele lisandub umbes 500 võimlejat Stokholmi äärelinnadest. Majandus ja administratsiooni direktoriks on Ernst Idla tütar Ingrid. Vanemaks õpetajaks ja pedagoogiks on teine tütar Daisy. Kõik kursused on suure ja sügava pedagoogilise tagapõhjaga. Eeloleval aastal toimub pidulik juubel — 35 aastat Idla võimlemist Rootsis, kus rahvusvaheliselt austatud ja tunnustatud „Vanameister" demonstreerib oma töövilja, meeste ja naiste võimlemist kõigile vanusegruppidele, mis on olnud moodsa võimlemise hälliks kõigil mandril.

Oma südamlikus jutuajamises endiste õpilastega võimlemise suurmeister mainis, et tema liikumislavastuse suur sümfooniline poeem jäi ära mingisugustel arusaamatustel. Ta soovis palju õnne ja õnnestumist Festival Galale ja ESTO Peakomiteele.

Ringkäigul Idla Centeris andis seletusi vanameister ise. Ruumid oma sisustuselt ja ehitustiililt on väga moodsad. Isegi võimlate kallid tammepuust põrandad on löödud kummi mattidele, et vältida liigendite vigastusi. Suurema saali-võimla mõõtmed on 12 m x 30 m. (38,3" x 96') millele lisanduvad mitmed väiksemad saalid.

☆

Lahkudes Idla Centerist jäi tunne, et see, mis Idlal jäi Rootsis tegemata, võib teoks saada Austraalia Eesti Päevadel. Rõõmus oli kohtumine ja rõõm oli näha Idla Centrit, mis on nüüd 4 aastat vana.

☆

Eesti Päevade juhtkond omas nimekirjad ja isegi pildid Eestist saadetud tuntud „kultuurisegajate" kohta. Suur-rongkäigul üks „parteikaardlane" pildistas usinasti ja kui üks ESTO juhtidest viitas mehe teguviisile, siis see kukkus karjuma „siga, kaabakas, siga, kaabakas, mis on sinu nimi?", mis on venelastelt õpitud väljendusvorm ja arvata võis et tegemist oli „jeestlasega", kelle sõnavara väga piiratud. Stokholmi oli tulnud kaks gruppi 54 liikmelises koosseisus (40 + 14).

☆

Laulupeol istus viimases reas 5-meheline „parteikaardlaste" grupp, kelledest üks enda unustas ja rõõmsalt kaasa laulis Eesti rahvushümnile. Küllap ta tundis rõõmu õnnestunud Eesti Päevadest.

☆

Festival Galal kutsutud külaliste reas istusid 5 USA saatkonna esindajat ja Puna-Hiina saatkonnast sõjaväeline atashee. Vastav teade ilmus ka ajakirjanduses ja anti edasi pressi-agentuuride poolt.

☆

Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu Euroopa büroo juhataja, skautmaster ja õigusteadlane Ants Luik'i tööks ja tegevuseks oli saksa ja shveitsi massmeedia informeerimine Eesti Päevade ajal. Saksa suurajalehe „Die Welt'i" esindaja saatis Antsu igal ürituesl. Raadio ja TV reporterid kaameratega ei jätnud Antsul ega isegi sõpradele „tere" ütlemiseks. Pikad ja meile positiivselt suhtuvad Saksa ja Shveitsi televisiooni saated kujunesid Eesti Päevade meeldivaks rahvuslikuks üllatuseks. Reede õhtul helistas üks kasmaalane Münchenist Stokholmi ja ütles, et oli saksa TV saates oma õe-tütart Stokholmi rongkäigul näinud.

Raekoja vastuvõtul pöördusime Ants Luige poole küsimusega, kas ta jääb Stokholmi üritustega rahule ja mis on tema arvamine järgmiste Eesti Päevade korraldamiseks Austraalias?

Ants ütles, et Stokholm on temale tuttav linn, kuid muljed ja elamused ESTO'st on midagi palju suuremat ja ilusamad, kui oskas loota või ette kujutada. Ei oleks kunagi lootnud ega arvanud, et Stokholmis saab nii palju rahvuslikku välispropagandat teha.

Juba lennuväljalt saabudes tervitasid Stokholmi eeslinnas Eesti lipud ja ESTO sümbolid. Oli selge, et olin jõudnud õigesse linna. Tuttavaid on rohkem kui jõuab tervitada. Kohtumisi ja konverentse oli nii palju, et aega tuli jagada minutitega. Algul jätkus aega oma huvideks, hiljem

Kohtumine Idla Centeris. Pedagoog Ernst Idla ja osa tema endiseid õpilasi kes olivad Eesti Päevade ajal Stokholmis. Pildil, ees vasakult: Aino Joandi, Ingrid Idla, Harald Seren, Thea (Tiks) Joa, Evelyn Koop, Daisy Idla-Nelson, Maret Kongas. Taga seisavad: Helki Mardus, Ragnar Bergström, Anu Rehtlane, Ernst Idla, Ilme Seren ja Olev Lellep. Foto — Elna Kungla

rahvuslikud kohustused nõudsid täisaja.

Esto juhtkond on suure töö teinud. Juhtivad tegelased on olnud teadlikud Toronto ja Baltimore probleemidest ja on palju asju paremini korraldanud, kui seda keegi oleks osanud arvata Rootsi oludes.

Pooldab Austraalias Eesti Päevade korraldamist. On küll pikk reis, aga Austraalia eestlaskonna seisukohalt on see väga tähtis, et uut rahvuslikku vaimustust leida. Meile Saksamaal mõjus väga positiivselt 1970. aasta maailmalaageri korraldamine. See üritus mõjutas tervet eestlaskonda Saksamaal ja ta loodab, et sama toimub Austraalia eestlaskonnaga, kui seal toimuvad järgmised Eesti Päevad.

Kui igalt maalt, kus suurel arvul on eestlasi, sõidaks vähemalt lennukitäis või rohkem, siis see tooks Austraaliasse 1000 või rohkem väliskülalist, mis aitaks nende ürituse nende mõõtudes suuremaks kokkutulekuks muuta. Kui Austraaliast on nii suurel arvul tuldud Torontosse, Baltimoresse ja Stokholmi, siis peaksime meie olema võimelised USA'st, Rootsist ja Kanadast veel suuremal arvul sinna viima, kui arvestada nende kolme maa eestlaskonna suurust. Stokholmi ESTO lõpp olgu Austraalia Esto algus. Algame aegsasti sõidu organiseerimisega, küll siis sõitjaid leidub, ütles optimistlikult Ants Luik.

Kui Ants Luik'ile tänu avaldasime tema panuse eest, siis ta pöikles tänust kõrvale, öeldes et teised Stokholmis on palju rohkem ära teinud. See, mis tema tegi, oli olnud talle meeldivaks rahvuslikuks kohustuseks.

☆

Kui Eesti Päevad olid ajalugu ja igaüks saanud ühe öö magada rahus, oli võimalus vestleda Siim Saarega ja temale esitada mõned küsimused kokkuvõtte tegemiseks.

Mis on muljed, elamused, arvamus järgmise ESTO asukoha suhtes ja mis on tuleviku kavad Stokholmis? Kas jatkub veel jõudu ja tuju teiste ürituste organiseerimiseks?

Muljed, mälestused ja elamused ESTO '80-lt on head, on liiga värsked, et oskaks kõige suuruse järele ritta panna. Oli õilis tunne, mis algas pärast suur-rongkäiku, kui Põhjala suurema ajalehe „Dagens Nyheteri" esikülg jaTV mõlemad kanalid saatsid meie Vabadusmarssi.Eestlaste hääl kaikus üle Rootsi maa. Rõõmustav oli ka, et sama juhtus Saksamaal, Shveitsis ja ajalehtede kaudu teistes läänеriikides. Oleme õnnelikud, et see osa, milles meis kõige rohkem kaheldi, üle ootuste õnnestus. Nüüd on Eesti saatust ja Eesti olevikust palju räägitud ja kirjutatud. Esto '80 oli rohkem pühendatud Eestile ja tema rahvale kodumaal kui meile endale. Loodan, et väliskülalised meie töö tagajärgedega rahule jäävad ning kaasa võtavad paremad mälestused Eesti Päevadest ja Stokholmi valgetest öödest.

Rahvast oli rohkem kui topelt, oodati 10—15 tuhat, tuli 30,000. Rootslased ootasid veel teisel päeval pärast rongkäiku Humlegardenis, et vast veel midagi tulemas on ESTO programmis. Eestlased on eeskujuks seatud teistele minoriteetidele.

Et rahvást linna toimetada rahvapeolt, pandi käima erirongid pärast kesköö.

Stokholmi peajaamas avati eraldi väljapääs peolt tulnutele. Suure lauluga „Saa vabaks Eesti meri" saabusid rongid peajaama ja siis kostis võimsalt „järgmine kord Tallinnas!" Võib öelda, et eestlased laulsid magava Stokholmi üles. Sarnased momendid ja kaasaelamused on tegijate tööroom.

Kavas on korraldada järgmisel suvel Ida-Rootsi Eesti Päevad, et anda võimalust noortele järje-kordseks kohtumiseks.

Kindlasti Rootsist sõidab palju Austraalia Eesti Päevadele. Rootsi eestlased on harjunud rohkem rändama. On hea võimalus ja põhjus seda maad näha.

Oma vestluse lõpul Siim Saare avaldas tänu „Meie Elule" abi ja kaastöö eest. Ta ütles, et ilma ajakirjanduse abita, poleks Esto mitte võimalik olnud nii nagu meie seda nägime ja kaasa elasime. Kui ei oleks lehtede võrku, ei oleks nii tugevat eestlaskonda lõpetas Siim.

☆

Harri Härm loodab, et majanduslikult välja tullakse. Üldpilt on parem kui lootsime. Õnne oli palju, eriti ilmadega, mis oli Taevaisa õnnistus Eesti Päevadele. Suurim tänu kaugetele külalistele!

☆

Richard Norvell'i muljed ja mälestused on head, väsimus unustatud! Oli palju tööd ja muret. Tegime mis jõudsime, oskasime ja mida võimalused pakkusid. Arvestades olukordi, meie ei saanud paljudest asjadest palju ette rääkida. Parem meeldiv üllatus kui paha pettumus. Rakendasime Toronto ja Baltimore kogemusi, kohandades neid Stokholmi võimalustele. Tore, et nii palju väliskülalisi tuli. Peokõned on lõppenud, sõnad on öeldud, raske on sõpradega hüvasti jätta. „Kohtume Austraalias!" — Nii Richard Norvell Kanada Põhjakoka lendu koduteele saatis.

☆

Kui Arlandal käe sirutasime Vikerkaare juhile ja tema abilistele, ESTO peakomitee liikmeile, sugulastele ja headele sõpradele, siis raske oli leida sobivaid sõnu hüvastijätuks. Tugev käepigistus kõigile; Aitäh abi ja hea südamliku vastuvõtu eest!

Hästi tehtud — Meie täname!

elna

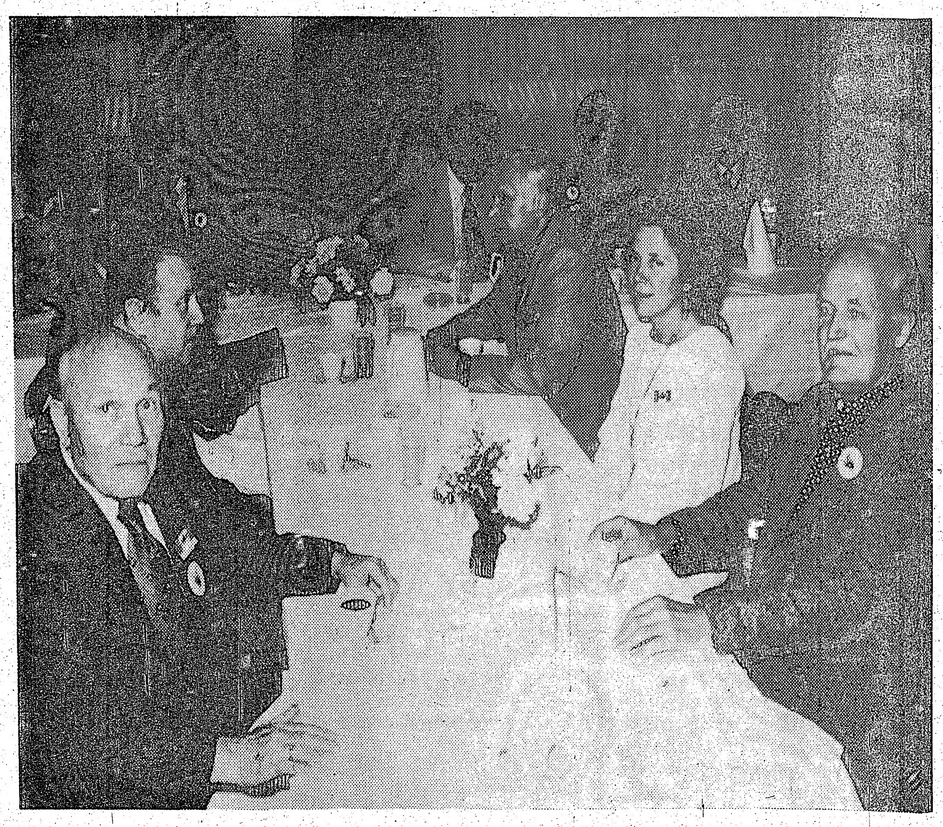

Ajakirjanikke Stokholmis pressirahva kokkutulekul. Eeslauas vasakul Enn Salurand ja Esmo Ridala, paremal Andres Joasalu, Elna Kungla ja Valev Uibopuu. Tagareas vasakult: Andres Küng, Ilmar Külvet, kokkutuleku korraldaja Juhan Kokla (Eesti Päevaleht), Eeva Merike Kangro-Pennar ja Arnold Joonson. Foto — Trummer

Soomepoistele

Soomepoiste Klubi suvine kokkutulek pectakse laupäeval, 16. augustil varemaist aastaist tuntud Devil's Elbow suusakuurordi maa-alal. Kogunemine keskpäeval, lipu heiskamine, kavas tavakohased võistlused. Ainus muudatus on ühistoitlustamise alal, mis jääb seekord iga osavõtja oma hooleks. Klubi juhatus loodab endiste võitluskaaslaste arvukat osavõttu.

H K INSURANCE AGENCY LTD
23 Westmore Drive
Suite 200
Rexdale, Ontario M9V 3Y7
Tel. 745-4622

TÄHISTATI AUGUST KALA 75 A. SÜNNIPÄEVA

Reede õhtul, 1. augustil, oli Tartu College'i saali kogunenud 70 liikmeline pere, et austada juubilar August Kala. Koosviibimise olid organiseerinud Toronto Eesti Võitlejate Ühing ja ajaleht „Võitleja", et austada meest, kes esimehena ja väsimatu võitlejana on selle organisatsiooni suunda ja tõekspidamisi kujundanud. Eesti rahva eluõiguse võitluse rindel A. Kala ei tunne kompromissi ja see on talle palju respekti ja austust võitnud eesti ühiskonnas. Pidulik sünnipäeva tähistamine andis võimaluse tänu ütlemiseks väsimatu võitlejale.

Toronto Eesti Võitlejate Ühingu esimees H. Kivi oma sõnavõtus ja tervituses juubilarile ütles, et oleme kogunenud, et austust avaldada mehele, kes jõudnud kolmveerand saja aasta künnisele. Juubilar on üks nendest vähestest, kes juba noorest põlvest peale on oma elu pühendanud Eesti vabaduse kaitsemisele ja selle tagasivõitmisele.

Oma igapäevase leivateenimise kõrval paguluses on ta truuks jäänud Tartu Ratsarügemendis antud eesti sõduri vandele. Oma sihikindla ja abivalmis hoiakuga on ta ära teeninud kogu pagulaskonna täieliku lugupidamise.

Oma sõnade kinnitamiseks annab üle auaadressi kõigi kohalolejate allkirjadega ja soovib juubilarile palju aastaid ja väsimatut võitlustahet tulevikuks.

Teadustaja loeb saabunud kirjaliku tervituse aupeakonsul Ilmar Heinsoolt, kes puhkuse tõttu ei saanud kohal viibida. Oma tervituses ta ütles:

„Olen alati kõrgelt hinnanud Sinu sügavat rahvuslikku hoiakut ja rangematut võitlusvaimu Eesti rahva ja maa vabaduse eest võitlemisel. Eesti Vabariigi ohvitserina ja kõrgema politsei ametnikuna oled Sina vankumatult truuks jäänud Eesti riigile antud vandele. Sinu panus paguluses Eesti vabadusvõitluse rindel on kõrgelt hinnatav ja eeskujuks nooremale võitlejaile.

Minul on olnud au ja heameel Sinuga jagada meie rahva õiguste eest võitlemise tööd paljude aastate kestel siin Kanadas. Juubeli päeval soovin Sinule head tervist, indu ja võitlusvaimu meie ühise eesmärgi poole pürgimisel."

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas esimees Udo Petersoo ütles, et tunneb ennast veel noorukina sellel pidupäeval sõna võttes ja jätkas:

Sina oled annud pea-aegu terve oma elu oma riigi ja rahva heaks, alates sõjaväest ja hiljem riigi julgeolekus politsei teenistuses. Su eluteekond kandis Sind üle Rootsi Kanadasse. Siin jatkasid võitlust Eesti eest sõna ja sulega. Oled olnud 26 aastat, ühe generatsiooni ea, Rahvusliku Välisvõitluse Nõukogu või uuema nimega Eestlaste Kesknõukogu liikmeks Kanadas. Oled kuulunud paljude organisatsioonide ridadesse vastutaval kohal. Lehemehena oled Sa suure ja järjekindla töö teinud eesti ja ingliskeeles kirjutades. EKN'i juures oled töötanud 9 aastat juriidilise komisjoni esimehena.

Paremad tervitused ja õnnitlused EKN'i poolt sooviga, et jatkaksid oma tööd sama innuga ja kirega, mida oled siiani teinud."

Tänuks abikaasale arusaamise ja mõistmise eest, kui mees oli koosolekuil, konverentsidel või mujal rahva teenistuses, andis lilled üle juubilari abikaasale Reet Petersoo.

Ülemaailmse Eesti Vabadusvõitlejate keskuse esimees ja „Võitleja" peatoimetaja August Jurs avaldas oma sõnavõtu algul tänu juubilarile, et lasi Võitlejate Ühingul selle ilusa õhtu korraldada. Eelõelduile võib veel lisada selgelt ja kindlalt, Kala on sirge joonega eesti mees. Ta on üks vähestest eesti meestest, kes kunagi pole oma mõtet ega meelt muutnud. Ta võitles politseina vaenlastega tagalas nagu osa meist võitles vaenlastega rindel. Sõjamehed ülemaailma ütlevad tänu „Võitleja" tegevtoimetaja ülesannete oma peale võtmise eest, et leht saaks ilmuda Kanadas.

Juubilari senist tegevust ja tööd on Ülemaailmse Eesti Vabadusvõitlejate Keskus kokku võtnud sellega, et temale on määratud tema teenete eest harukordne märk, mida ainult üksikud on tänaseni saanud. See on meie sõjameeste keskuse poolt välja antav „Teeneterist", mille kinnitas rinda jõulise aplausi saatel.

Korp! Ugala esindajana tervitas ja õnnitles Kristjan Kangro. Ta ütles, et sellest on möödunud 41 aastat kui kohtas juubilari Korp! Ugalas. „Isamaa, sõprus ja ausus" olid meie lipukirjaks ja sa oled truuks jäänud meie ilusatele eesmärkidele ja paljudele sõpradele Ugala perest. Korp! Ugala tervitused, õnnitlused, tänu ja tunnustus selle töö eest. Ühtlasi andis Kangro juubilari abikaasale lilli Korp! Ugala nimel.

Politseiametnike Kogu poolt tervitas Juhan Läte. Ta ütles, et oli õnn koos juubilariga teenida Eesti Vabariiki julgeoleku alal, mis oli pingerikas. Juubilari teeneks on Politseiametnike Kogu asutamine ja organiseerimine, mille esimeheks on ta olnud 15 viimast aastat. Soovib head tervist ja palju ilusaid aastaid koos endiste eesti Politseiametniku Kogu auaadressiga Göteborgist, millele allakirjutanud V. Põlder ja E. Märtin.

Kirjalikud tervitused olid saatnud pastor Oskar Gnadenteich, Selma Berg, Arvo Tori abikaasaga, Rein Paju abikaasaga, R. Tralla ja Heino Rebane.

Juubilar oma sõnavõtus tänas organisatsioone, korraldajaid ja vaevanägijaid, kes selle ilusa õhtu korraldanud. Avaldab tänu kõrge aumärgi eest, mille andmiseks oli tarvis 30 mehe nõusolek. Eriline tänu kuulub abikaasale, kes mõistnud ja võimaldanud selle töö tegemise pikkade aastate kestel. Juubilar lõpetas oma sõnavõtu leibkantusega „Kas tunned maad, mis Peipsi rannalt käib Läänemere rannale!" mis oli sobivaks rahvuslikuks kokkuvõtuks mehele ja pidupäevale.

elna

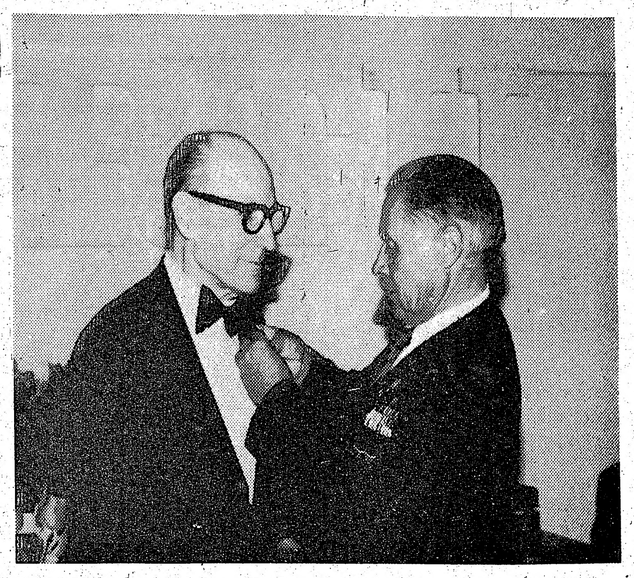

Eesti Vabadusvõitlejate Keskuse esimees A. Jurs kinnitab A. Kalale rinda Eesti Vabadusvõitlejate Keskuse Teeneteristi juubilari teenete eest Eesti vabadusvõitluse alal. Foto — Elna Kungla

50 MIILI TORONTOST — LÕUNAPOOL BARRIE
Lake Simcoe ilusal läänekaldal aasta ringi avatud
SAVANNAH LODGE
SUUREPÄRANE TOIT — SÕBRALIK MILJÖÖ — PAADID — KALASTUS — ILUS RAND JA PUHAS VESI UJUMISEKS. SUVEL VEESUUSATAMINE, TALVEL JÄÄL KALASTAMINE JA LUMESAANIDE KASUTAMISE VÕIMALUSED
TANTS IGAL LAUPÄEVA ÕHTUL ORKESTRI SAATEL
PÜHAD ★ PUHKUS ★ VÄLJASÕIT
KÜLASTAGE JA KASUTAGE
SAVANNAH LODGE
ALCONA BEACH, STROUD, ONTARIO
Tel. (705) 436-3005, või Torontos (419) 924-7651 küsida Peter
Sõiduks kasutada Hwy 400, ära pöörata Innisfil Beach Rd. East.

LA 75 A.

es oled töötanud 9 aastat
komisjoni esimehena.
tervitused ja õnnitlused
it sooviga, et jatkaksid
ma innuga ja kirega, mi-
ni teinud."
bikaasale arusaamise ja
est, kui mees oli koosole-
entsidel või mujal rahva
andis lilled üle juubilari
Reet Petersoo.
nse Eesti Vabadusvõitle-
s esimees ja „Võitleja"
n August Jurs avaldas
tu algul tänu juubilarile,
ejate Ühingul selle ilusa
idada. Eelõelduile võib
selgelt ja kindlalt, Kala
onega eesti mees. Ta on
t eesti meestest, kes ku-
oma mõtet ega meelt
a võitles politseina vaen-
alas nagu osa meist võit-
ega rindel. Sõjamehed
ütlevad tänu „Võitleja"
aja ülesannete oma pea-
est, et leht saaks ilmuda

senist tegevust ja tööd
imse Eesti Vabadusvõit-
as kokku võtnud sellega,
n määratud tema teenete
rdne märk, mida ainult
tänaseni saanud. See on
este keskuse poolt välja
eterist", mille kinnitas
e aplausi saatel.
ala esindajana tervitas ja
istjan Kangro. Ta ütles,
möödunud 41 aastat kui
ilari Korp! Ugalas. „Isa-
s ja ausus" olid meie li-
a sa oled truuks jäänud
le eesmärkidele ja palju-
ele Ugala perest. Korp!
used, õnnitlused, tänu ja
elle töö eest. Ühtlasi an-
juubilari abikaasale lilli
a nimel.
etnike Kogu poolt ter-
Läte. Ta ütles, et oli õnn
riga teenida Eesti Vaba-
eku alal, mis oli pingeri-
ari teeneks on Politsei-
gu asutamine ja organi-
mille esimeheks on ta ol-
nast aastat. Soovib head
alju ilusaid aastaid koos
Politseiametniku Kogu
a Göteborgist, millele al-
V. Põlder ja E. Märtin.
tervitused olid saatnud
ar Gnadenteich, Selma
Tori abikaasaga, Rein Pa-
a, R. Tralla ja Heino Re-

oma sõnavõtus tänas or-
e, korraldajaid ja vaeva-
selle ilusa õhtu korral-
dab tänu kõrge aumärgi
andmiseks oli tarvis 30
lek. Eriline tänu kuulub
es mõistnud ja võimal-
töö tegemise pikkade
tel. Juubilar lõpetas oma
hkantusega „Kas tunned
Peipsi rannalt käib Lää-
nale!" mis oli sobivaks
kokkuvõtuks mehele ja

elna

. Jurs kinnitab A. Ka-
Teeneteristi juubilari
Foto — Elna Kungla

OOL BARRIE
a ringi avatud
GE
HILJÕÖ — PAADID
VESI UJUMISEKS.
ÄÄL KALASTAMINE
VÕIMALUSED
KESTRI SAATEL
LJASÕIT
TAGE
GE
ONTARIO
rontos
ter
isfil Beach Rd. East.

EESTLUSE SÄILITAMINE JA JÄRELKASVU KÜSIMUSED NAISKONGRESSIL

Paralleelselt Rahvuskongressiga 9. juulil toimus suurearvulise osavõtjatega III Naiskongress Saltsjöbadenis „Var Gard" ruumides. Kongressi avamisel märgiti, et oli suurim õnn, et ilmaennustus ei täitunud, vihma torm jäi tulemata ja teiseks, et delegaadid koha üles leidsid.

Kui Rahvuskongressil tegeleti poliitiliste probleemidega, siis Naiskongress tegeles eesti kodu ja eestluse säilitamise oleviku ja tuleviku praktiliste küsimustega. Naiskongressi peateemaks oli eesti keele säilitamine ja arendamine mitmekeelses ühiskonnas. Tugev eesti kodu on tugeva eesti ühiskonna alussambaks ja eesti naisel on olnud seal alati tähtis koht. Keelt, mida ema räägib, räägivad lapsed ja keel on võti rahvusliku kultuuri allikatele, öeldi kongressil. Stokholmi Naiskongressil ilmnes väga jõuliselt naiste osa ja panus eestluse alalhoiul. Auväärsetes aastates Vera Poska-Grünthal oli suurepärase töö teinud kongressi organiseerimisel ja läbiviimisel. Eesti naised olid esindatud kõigilt mandreilt.

USA delegaat Juta Kurman New Yorgist oma tervituses Kongressile ja sõnavõtus ütles, et eesti naine valis mehe kõrval võitleva teekonna, võõrsile, et võidelda eestluse säilitamise eest kõigi vahenditega. USA Eesti Naisliidu kaudu, kes on USA Naisliidu liikmed on ulatanud eesti naiste rahvuslik appihüüd kaugematesse maailma nurkadesse. Koos teiste ikestatud rahvaste naisorganisatsioonidega on jäljed jäetud ülemaailmsesse naisliikumisse. Eesti Naisliit ja sõsarorganisatsioonid on ennast ise majandanud ilma väljaspoolsete toetusteta.

Toronto Eesti Naisseltsi esinaine Heljo Novek tõi tervitusi kongressile ja avaldab suurimat tunnustust ja tänu Kongressi organiseerijatele ja läbiviijatele. Oma päevakohases tervituses ja sõnavõtus Heljo Novek tõi esile Toronto Eesti Naisseltsi panust Jõekääru lastekodu rajamisest ja juhtimisest. See on 28. suvi eesti lastele eesti suvekodusse minna. Et mõista Jõekääru rahvuslikku tähtsust Kanada eesti ühiskonnale, siis selle rahvusliku asutuse uste sulgemine oleks võrdne Toronto Eesti Maja sulgemisele.

Iga eesti naine on midagi võimeline tegema ja korda saatma, lõpetas Heljo Novek. „Meie Elu", Eesti Etnograafilise Ringi Kanadas ja „Triinu" Kanadas toimetuse nimel tervitas ja soovis III Naiskongressile head õnnestumist Elna Kungla, kes oma sõnavõtus ütles, et III Ülemaailmsed Eesti Päevad on meid kokku toonud igast maailmakaarest. Kaugused meid tänapäeval ei lahuta, ideed ja rahvuslikud kutsumused, kohustused meid ühendavad ja tiivustavad uuteks tegudeks.

Eesti naine on põldu kündnud, seemet mulda külvanud. Eesti naise peod on rakus olnud paadi aeru hoides ja võrgunööri tõmmates.

Praegu on kodumaal vabaduse varjutus nagu seda luuletaja ütles. Pöörame mõtted ja pilgud sinnapoole, kus kord meie häll kiikus ja laan laikus lapsepõlve huikeist. Täna ulatame teineteisele käed öelikuks julgustuseks ja rahvuslikuks vandeks — meie ei väsi enne kui vabaduse päike tõuseb kodurannal.

Eesti Etnograafilise Ringi Kanadas junhataja Ene Runge tervituse luges E. Kungla, mis kõlas: Tervitame teid, eesti naised, isamaa tütred, kolmandal naiste nõupidamistel!

Eesti naine on kodu hing! Enam veel — Sina, Eesti naine, oled haaranud adrakured, kui seda on tarvis olnud. Sina oled see, kes on rahvuse hoidja ja edasikandja.

Lisage ideaalide lõkkele halge, et tegude ja mõtete leegid tõuseksid kõrgele ja paistaksid kaugele!

Montreali tervitused aruandega andis edasi Tanni Kents, kes viitas Montreali vähenevale eestlaskonnale ja Quebeci probleemidele.

Tiiu Kroll-Simmul Austraaliast maalis sõnades pildi Sydney eesti naiste elust ja tööst. Ta soovitas naisel leida vaimselt kohta perekonnas, mis kedagi ei varjutaks.

Kongressi tervitajate hulgas väärisid esiletõstmist Ingrid Osvald Jakobson, dr.fil. Greta Wieselgren, Tyyne Kerttu Wirkki ja Margarete Musso Saksamaal balti naiste esindajana.

Greta Wieslegren õppis üliõpilaspäevil tundma üht eesti tüdrukut Lundi ülikoolis, kes rääkis peale eesti keele veel soome, saksa, prantsuse, vene ja inglise keelt. Kui suvevaheajal nad Tallinnasse sõitsid, siis sama tüdruk õppis temalt kahe nädalaga Rootsi keele. See jättis temale eluajaks elamuse, kui andekas võib üks naine ja rahvas olla ja ta ei ole eestlastest kunagi pettunud. Kongress võttis kõik tervitused ja aruanded vastu püsivate aplausidega.

Prof. Els Oksaare referaat „kakskeelsuse küsimus" jäi ära haiguse tõttu, kuid sisukas kokkuvõte oli ära toodud kavaraamatus.

Väga julgustava ettekande eesti keele õppimise võimalustest Rootsis andis Edith Nyman, Stokholmis asub eesti gümnaasium, töötades kursustena kõigis õppeaineis. Kursuste lõpetamine eksamitega annab võrdsed õigused rootsi gümnaasiumi lõpetamisega.

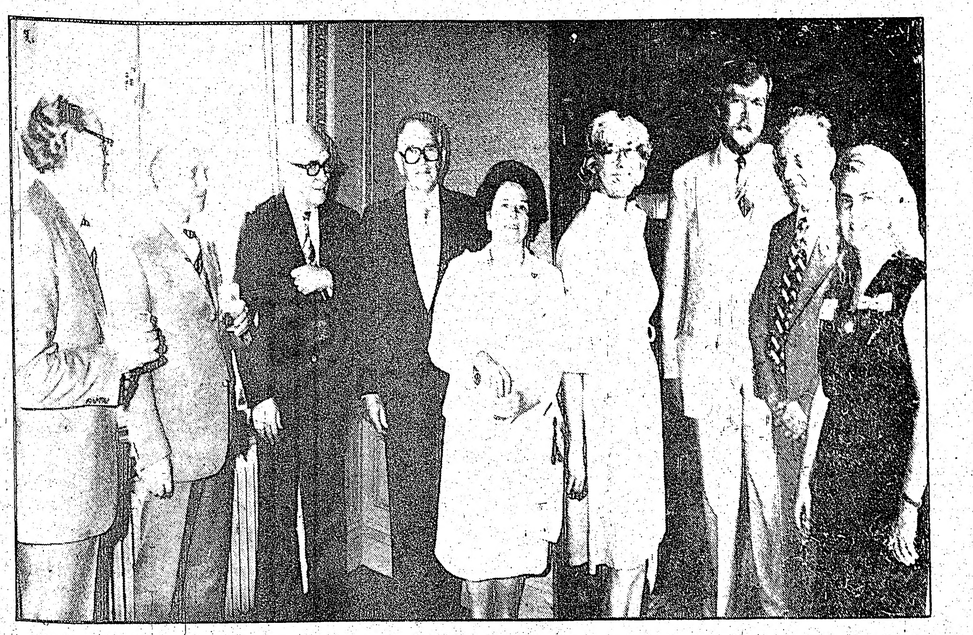

Külalisi R. E. Esinduse vastuvõtul: vasakult REE büroojuhataja Ahti Pae, dr. Olgred Aule Balti seltsist Saksamaalt, dr. Hermann Waitker Saksa Liiduvabariigi suursaatkonnast, E. V. esindaja USA-s Ernst Jaakson, pr. Claire Jaakson, Kanada suursaadiku abikaasa Kay Pedersen, konsul Leo Jerkavits Austraalia suursaatkonnast. Walter Pent Eesti Kesknõukogu Kanadas abiesimees ja Tiiu Kroll-Simmul, Austraalia E. seltside liidu abiesimees.

Üldvaade Naiskongressile. Esireas Toronto Eesti Naisseltsi esinaine Heljo Novek. Foto — Elna Kungla

Rootsi alg- ja keskkoolis on võimalik õppida eesti keelt kui selleks soovi avaldatakse ja on minimum arv soovijaid kursuse moodustamiseks. Praegu tegeleb eesti keele õpetamisega 24 õpetajat. 500 õpilast on teatanud, et nad on eestlased.

Alates 1971. aastast esineb eesti keel eksami ainena nii Uppsala kui Lundi ülikoolide õppekavas, moodustades soome-ugri keelte ühe eriharu. Rõõmustav on siiski asjaolu, et on võimalik õppida eesti keelt ülikooli nivool ja seda on nii paljud noored kasutanud.

Eestluse säilitamine ja järelkasvu küsimustest pidas sisuka ettekande Helga Nõu,

kelle ettekande peaeesmärk asus eesti keele säilitamisel ja raamatul. Eestlus on meile vägatähtis; muidu ei oleks me praegu siin. See on meil seotud sügavate tunnetega ja tugevate afektidega, armastuse ja vihaga. Mõnele meist on Eesti veel praegu elav, käega katsutav maa, teisele ehk veel ainult valuline mälestus kadunud noorusmaast. Aga julgen väita, et meil kõigil on üks ühine soov ja võitlus: Me tahame püsida! Me ei taha kaduda.

Järele mõeldes, jõuame tulemuseni, et eesti keel on võti, mis avab uksed kõige muu eestiliku juurde. Ilma selleta jääme abitult ukse taha.

Läbirääkimiste osas Toronto olukordadest võttis sõna Henny Aruja Kanada Eesti Naisorganisatsioonide nimel.

Rahvuskongressilt saabus Vaike Lugus, kes tervitas III Naiskongressi Eesti Rahvuskomitee nimel USA-s. Õpetajana ta rääkis oma kogemustest eesti keele õpetamise alal Connecticutist. Võõrkeelte ja erinevate rahvuskultuuride õpetamise aluseks võeti USA's eestlaste programm.

Veendunult kinnitas Vaike Lugus, et eesti noor ei ole surnud Eestile ega eesti rahvale nii kaua kui tuksub eesti süda. Eesti keel ja eesti meel ei ole kadunud, ei saagi kaduma, jääb igavesti püsima — nii kaua kui püsib eesti naine, eesti ema. Vaike Luguse sõnavõtt sai suure aplausi osaliseks.

Naiskongressilt võis lahkuda kindla tunde ja veendumusega, et eestlus ei kao kodumaal sündinud generatsiooniga.

elna

Välisriikide esindajad REE vastuvõtul

STOKHOLM — Rootsi Eestlaste Esinduse külalistena viibisid Esto festival-galal nende välisriikide esindajad, kus asuvad suuremad eesti rahvusgrupid. Kohal oli Inglise suursaadiku asetäitja Mr. Erik Vines abikaasaga ja saatkondade esindajad USA, Kanada, Austraalia ja Saksa-Liiduvbariigi saatkondadest.

Enne Festival-Galat toimus kokteil-vastuvõtt grand Hotell Royalis, kus Esinduse esimees Jaan Vilval tervitas Eesti vabariigi esindajat Ernst Jaaksoni abikaasaga, Kanada saadiku abikaasat Kay Pederseni, Austraalia konsulit Leo Jerkavitsi, Saksa Liiduvabariigi esindajat dr. Hermann Waitkeri Eestlaste esindajat Saksa Liiduvabariigis Elmar Reisenbergi, U. E. Kesknõukogu esimeest Ilmar Pleeri ja eesti kesksete organisatsioonide esindajaid nii ülemeremaadest kui Euroopast. (EPL).

SOOMLANE KAHEL EESTI LAULUPEOL

5000 miilitsat valvas Tallinnas laulupidu

HELSINGI („Meie Elu' 'kaastööliselt) —

Haruharva on võimalik osa võtta kahest nii vaimustavast peost, mida mul õnnestus teha nii Tallinnas 5.—6. juulil kui ka Stokholmis (minule) alates 10.—13. juulil. Soomlane oli uhke eestlaste üle, oleme meie ju samast perest. Iseloomustades mõlemaid eesti laulupidusid, tõuseb esikohale eestlaste väga suur laulu- ja isamaaarmastus, olgugi et Tallinnas seda miilitsa poolt kangesti piirata üritati.

Samad laulud kõlasid mõlematel pidustustel, aga muudetud sõnadega. Sama palju rahva südametest tõusid hääled õhku nagu palveks, et hõimuvendade isamaa ükskord veel vabaks saaks. Nii Eestis kui ka Rootsis.

Tallinnas oli küll näha rohkem rahvarõivastes inimesi, muidugi, sest võib öelda iga kolmas eestlane võttis osa peost (lauluväljakul arvutati kokku rahvast olevat peaaegu 300.000!) ning rahvarõivad on üldse eriseltskondade omad, eritigi kooridel. Tallinnas kõlasid ka rohkem laulud ebaametlikult, eritigi öösel ja tänavatel. Võrreldes seda, tunnet Stokholmi vastavaga, oli see millegil viisil südamlikum ja soojem. Tähendab nii kaua, kui miilits kallale ei tunginud. Stokholmis minusse, võhivõõrasse inimesse, suhtuti vahel sõbralikult, vahel aga ka kahtlustades: kas olen „spioon", või mispärast räägin eesti keelt või olen eestlusest huvitatud. Mõlematel pidudel arvati mu soome soost rahvarõivast pussiga, olevat Eestist pärit jne.

TALLINN

Laev „Georg Ots", mis oli alles mõne aja välisturiste Eesti pinnale viinud, paistis päris heas korras olevat, olgugi et on ehitatud Poolas. Laeva küljed oleks küll saanud olla paremini maalitud, kuid on teada poolakate töökvaliteet. Meile öeldi, et jätkuvalt on selle masinad remondi all, nüüd aga need töötasid hästi. Samuti trepid on nii järsud, et kahtlemata keegi veel alla kukub. Teenimine oli oma aeglasusest hoolimata päris hea ja varsti saimegi Tallinnasse maitsvat toitu ja soome õlut süües-juues.

TOLLIS RASKUSI

Nn. olümpiamängude ajal pole ühelegi eestlasele lubatud sadamapaviljonisse sisse astuda, vaid nad on eraldatud oma külalisi ootama lahtisse taeva all väljas, kõigeia taga. Isegi, seda ainukest eesti soost tollimeest, kes senini on tollipaviljonis töötanud, polnud näha oma ametikohal nii Tallinna saabudes kui sealt lahkudes, kõik olid venelased. Kas ta oli „puhkusel", pole teada. Mu tuttavatelt väliseestlastelt olid kõik asjad uuritud põhjalikult läbi juba nii, et suitsupakidki võimumeeste poolt sõrmedega läbivaadati. Üks kanada-eestlane pidi tolli maksma magnetophonist 300 rubla, algul aga sellest nõuti 600 rubla. Ta läinud ülemate juurde asja seletama ja nii hinda alandati poolele. Soomlastesse suhtuti venelaste poolt päris lihtsalt.

ÄRGE PILDISTAGE SADAMAS!

Bussi starti oodates küsisin me giidi käest, kas on lubatud filmida mandri poole ja tema arvates oli see võimalik. Nii hakkasin kõie taga seisvaid inimesi-vastuvõtjaid filmima. Varsti lahkus publiku hulgast mulle vastu tulema miilits, kes kohale jõudes palus mind miilitsaosakonda. Kõik vaatasid, kui mind viidi kaameraga sinna ja arvasin, et film võetakse kaamerast ära. Osakonnas küsiti, muidugi inglise keeles, et millepärast sadamas filmisin? Vastasin, et seda sama olen varemgi teinud ja nüüd küsisin asja me giidilt, kelle arvates oli võimalik mandri poole kaamera suunata. Läks kaduma tüki aega ja siis anti mulle luba osakonnast väljumiseks ilma, et film oleks ära võetud. Ungari päritoluga („Ikarus") bussidega sõitsime siis hotelli „Viru" söögile ja pärast seda viidi meid mõned kilomeetrid kaugemal asuvasse suvehotelli Nõmme tänaval, ühte kooli.

LIIKLUS, HOTELLID

Tallinna laulupeo ajal oli kõikjal elav autode ja inimeste liiklus. Veoautod, tramnid, rongid, aga eriti bussid olid dekoreeritud väikeste punaste lippudega. Ja neid loosungeid oli näha igal pool, milledes ülistati Eesti NSV 40-aastapäeva, õigemini Eesti Vabariigi okupeerimise aastapäeva.

Olümpiaregati tõttu oli liiklusdistsipliinis kanged reeglid: väiksematel liiklusõnnetuste puhul roolijuhilt võeti luba mitmeks aastaks ära ning sellepärast võib-olla autosõitjad liikusidki „heas sabas". Taksosid oli raske saada, igal taksojaamal pikad sabad. Kergem oli sõita bussi, trammi või lihtsalt „kutsikaga" ehk väikse oma liini mööda sõitva taksobussiga, mis maksis matka pikkusest sõltumata ainult 30 kopikat. Nii eriti ööl. Üldse taksod olid halvas korras.

Teede pind oli ka halvas korras, ausalt öeldes päris vilets, hoolimata olümpiaaastast. Peale selle nende kitsus ja mitmed kurvid tegid teed raskesti sõidetavaiks. Kõige parem tee peakski olema Tallinn-Pärnu maantee. Trammide rööpad olid vahel viletsad ning sellepärast liikusid nad aeglaselt. Pidude ajal olid kõik liiklusvahendid inimestest püstitäis.

Hotellide taset võks praegu pidada päris heaks, eriti „Viru" hotellis, on see ju ehitatud soomlaste poolt. Liftid aga olid sama aeglased nagu ennegi, töötasid küll ja see on peaasi. „Virus" oli igal korrusel peale korravalvuri veel univormis miilits, kes kontrollis, et mittesoovitavad isikud (kodu-eestlased) tubasid ei külastaks. Sellest hoolimata neid pagulaseestlaste juures käis ja sel puhul seisis ka miilits ukse taga kuulamas, mis toas toimus. Külastajatelt võeti passid ära (kodueestlastelt) ning nende nimed kirjutati erilisse raamatusse. Mis see tähendas, pole teada. Ka minu käest küsiti passi, aga vatsasin naeratades, et „passi pole, aga puss on"! Liikusin ju tollal soome rahvarõivas, millele on loomulik suur purr. Mind lubati passita sisse.

PUUDUST KÕIKIDEST ASJADEST PÄRAST OLÜMPIAMÄNGUSID

Hoolimata „Viru" heast toidust (ka veidi liha oli nähtaval), meile öeldi, et kohe kui mängud on möödas, hakkab kõikidest asjadest Eestis puudust olema. Ega me ka nüüd saanud piima kogu reisi kestel, ainult mahla või mineraalvett. Küll nägime lauluväljakul apelsiine müügil, aga need olid mängude ajaks importeeritud kusagilt Lõuna-Venemaalt, et välisturistidele näidata, et Eestis leidub ka neid. Meile aga kinnitati, et paari nädala pärast pole neid rohkem saadaval.

RONGKÄIK

Laulupidude rongkäik on ikka sama suur ja ilus vaade. Tänavad olid inimestest täis ja „Viru" kõhal oli seda soome bussi katusel hea vaadata. Rongkäik kestis umbes kolm tundi ja öeldi sellest osavõtnute arvuks 25.000. Silma torkas eriti hiiumaa- ja lõunapoolsete Eesti osade esindajate

Vasakul: Kange soome pussimees „Viru" hotelli ees 5. juulil. Tagapool rahvas jälgimas laulupeo rongkäigu möödumist Narva maantee suunas punaste lippude lehvides. Tagant paistab Jaani kiriku torn. Maja seintel loosungid. Paremal: Lenin laulupeol vaatamas kas kõik on korras. Sedasama teevad kaks vene miilitsat, keda lauluväljakul oli rohkesti. Pilt võetud lauluväljaku „Inturisti" osast, mis oli köitega eraldatud tavalisest rahvast. Köie ületamine oli keelatud.

väga ilusad rahvarõivad, kahjuks ka vene süsteemi heaks kiitvad loosungid. Ka üht soome koori ja Soome lippu nägime seal. Nimelt Põhja-Soome noortekoor Oulaiste linnast esines peol ning sai väga heakskiitva kriitika.

ROHKESTI „SUURNINADE" AUTOSID

Suurnina, ehk heas ametis oleva ametisiku saab ära tunda sellega, et tal on eriline autojuht, sõidab suure musta Volga või väiksema Lada-Ziguli-Fiatiga ning autos on peale selle veel eriline registersilt koos tagaakendel kardinatega. Selliseid autosid oli Tallinna tänavatel näha pidude ajal väga paluj. Väga palju nägime neid ka umbes 10—20 km kaugusel asuva, kohvikusse „Merepiiga" viival teel, sest seal kandis asuvad ka suurninade suvilad. Ja sinna tol ilusal päeval sõitsid mitmed „limusiinid". Bussipeatusel ootavad inimesed vaatasid neid iroonliselt muigates ja vahel mingisugust nalja neist öeldes. Ka „Hitch-hiking" paistis olevat moes. „Merepiigasse" sõitsime kahe taksoga, sabas muidugi oodates. Kohvik on ilus ja modern ja asub otse Läänemere paekalda rannal. Teenimine oli küll aeglane.

Nii jäi mulle nägemata-kogemata laulupidude avaaktus laupäeval „Merepiigasse" ning varieteesse mineku tõttu.

VARIETEE RESTORANIS TALLINN

Kes oleks uskunud, et Eestis on nii ilusaid neidusid, ka vähestes riietes, nagu nägime restoranis Tallinn. Peale selle võiks showd pidada väga kõrgetasemega ürituseks. Ühtki laulu me ei kuulnud vene keeles ja meile öeldi, et kui mujal Venemaal ööelu lõppeb kell 23, siis Eestis see alles tõsiselt algab ja kestab kuni kella kolmeni. Nagu ka tollal. (Tallinnas on kolm ööklubi, mille uksed lahti kuni kolmeni). Sageli lauljad-tantsjannad töötavad kahes kohas: päeviti kodanlikkudes ametites", näiteks „Estonias", aga öösiti siirduvad showellu. Niimoodi teenivad hästi raha, aga nagu meile ütles üks eestlanna lauas, tantsjannad on inimeste meelest veidi nn. kergemeelsed. Olgu kuidas on, aga ilusad olid.

LAULUPIDU MIILITSA VALVE ALL

oli unustamatu elamus, olgugi, et seda tähistati pühendatuna ka Eesti NSV 40. aastapäevale. Arvatavasti seda sellisena pühitses ainult väikene osa sajatuhandelistest inimestest, kes lauluväljakule kohe hommikust saadik 6. juulil saabusid. Osa oli veetnud arvatavasti seal kogu öö läbi. Öeldi, publikut olevat olnud umbes 250.000—300.000 ja soomlasele tuleb meelde küsimus: kas me Soome lahe põhja poolt oskaksime midagi vastavat korraldada? Ja vastus on: kindlasti mitte!

Seda rahvarõivaste värvirikast hulka oli väga ilus vaadata. Oli näha ka teistsuguseid rõivaid. Miilitsad, miilitsad igal pool oma valgetes pluusides ning vene mudeliga mütsides. Nad valvasid kiviste nägudega, et midagi liiga isamaalist ei toimuks lauluväljakul. Nad valvasid, et „Inturisti" osaks eraldavast köiest aeda keegi loata ei ületaks. Juhul, kui nii toimus, hakkas kange sõnasõda nendega ja tulemuseks oli, et ületaja pidi tagasi pöörama.

Laululava seintelt vaatasid hiiglasuured Lenini ja Brezhnevi pildid peokülalisi. Sealt lugesime mõlematest keeltes (eesti ja vene) „Elagu NLKP — Slava KPSS".

Keegi teadis ütelda, et 5000 miilitsat oli sisse toodud Tallinna pidude ajaks, teisitimõtlejad ja nendeks kahtlustatavad olid viidud linnast välja jne. Ametivõimud tahtsid kindlustada, et eestlaste isamaalsuse tunne liiga „kõrgele" ei tõuseks. Aga seda isamaalsust ei suutnud miilitsad piirata ega takistada: hakkasid kõlama laulud!

(Laulupeost lähemalt järgmises numbris.)

J. M.

Telklaager kauge külalisega

Toronto baptisti koguduse igaaastane vaimulik telklaager Kiviojal, mis toimus möödunud pikal nädalalõpul, kujunes selgi suvel „rahvusvaheliseks" sündmuseks. Osavõtjaid tuli laagrisse Torontost, Vancouverist, Ühendriikidest ja Jaapanist. Viimast maad esindas eesti soost misjonär Karl Karpa koos oma Jaapanis sündinud pojaga. K. Karpa on viiekümne aastane ja enne Jaapanisse siirdumist teenis ta ameerika kogudusi USA idarannikul. Kauge külaline sai õige peatselt hea kontakti laagri elanikkonnaga, eriti oskas ta läheneda noortele ja nende probleemidele. Ka õpetas ta oma kuulajaskonnale mõne sõna jaapani keelt.

K. Karpa kõrval teenisid üritust Sõna kuulutuse ning referaatidega L. Heinmets New Yorgist, E. Toompuu Guelphist, K. Medri Torontost ning koguduse pastor K. Raid. Laagri motoks oli Kirjasõna „Teie pühitsus", mille ümber koondusid hommikused ettekanded ja laudkonna vestlus. Laagri juhtidena tegutsesid V. Krabi, E. Martin ning P. Wilbiks, majandusjuhtideks olid E. Hanikat ning K. Süld ja toitlustamise eest hoolitses koguduse naisring. Jumalateenistusi kaunistas segakoor P. Kaupsi juhatusel ja pasunakoor A. Kahu dirigeerimisel. Laagri kõrgpunktideks kujunesid lõkkeõhtud, kus arvukalt noori oma kristliku tunnistuse andsid ja suur ühine laagripere oma Loojat lauluga kiitis. Ürituse lõpul öeldi tänusõnu Kivioja lahkele omanikule L. Kõvale ja ümbruskonna suvila omanikele, kellede kodudes mitmed osavõtjad peavarju leidsid. Suurem osa osavõtjaist püstitas aga Kivioajale telklinna. Pühapäeva hommikuse jumalateenistuse lõpul õnnistas pastor K. Raid Toomas ja Daisy Hoppe tütart Naomi-Ruth-Ellenit. Pärast seda viis K. Raid koos L. Pumberi ning A. Kaupsiga vaimulikku külakosti Jõekääru lastekodusse.

RASKE HAIGUSE JÄRELE LAHKUS MINU ARMAS ABIKAASA, KASUISA, VANAISA JA VEND

RUDOLF GUTBACH

sündinud 14. augustil 1911 Virumaal
surnud 10. augustil 1980 Torontos

mälestavad sügavas leinas

abikaasa MARIA
kasutütar MILVI abikaasaga
tütretütar LIISA
vend JOHANNES kodumaal

Hea karjane
vii mind koju
enese juurde.

KÕRGES EAS SURMALE SUIKUNUD TEENEKAT KOOLIMEEST JA OMAAEGSET EESTI GÜMNAASIUMI DIREKTORIT HANAU PÕGENIKE LAAGRIS, SAKSAMAAL,

dr.phil. JUHAN TORK'I

mälestavad vaikses leinas tema endised laagrikaaslased —

TAAGEPERAD: REIN, ARVO (abiturient), ja KARL

Lugupeetud ja armast klubi liiget

RUDOLF GUTBACH'I

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

Armast liiget

dr.phil. JUHAN TORK'I

mälestab leinas

EESTI ÕPETAJATE ÜHING KANADAS

Armast

JUHAN TORK'I

mälestab kurbuses

EESTI KODU PERE

Armas Metsaülikooli lektor

dr. JUHAN TORK

Leinab

KOTKAJÄRVE METSAÜLIKOOL

Mele kooli õpetajat ja sõpra

dr.phil. JUHAN TORK'I

leinavad kurbuses

EESTI NOORSOO KASVATUSE SELTSI
TÜTARLASTE GÜMNAASIUMI ENDISED
ÕPETAJAD ja ÕPILASED TORONTOS

Lugupeetud

JUHAN TORK'I

mälestavad

ADELE TÄHEVÄLI
TARMO KASS perekonnaga

Surma läbi lahkunud õppejõudu

dr.phil. JUHAN TORK'I

mälestavad leinas

BENITA VOMM
JAAN MILJAN
ERICH PEHAP

Südamlik kaastunne proua Maria Tork'ile, Ilmarile ja Andresele nende abikaasa ja isa

JUHAN TORK'I

surma puhul

LINDA SALK

Südamlik kaastunne Fanny'le ta abikaasa

HEINRICH KARU

surma puhul

LINDA SALK

VALGUSPIDU – JÕEKÄÄRU SUURSÜNDMUS

Noored esitasid huviküllase ja nauditava Valguspeo

Jõekääru Suvekodu andis oma valguspeoga 9. augustil tõelise vabaõhuetenduse, mis õnnestus, vaatamata lühikesele ettevalmistusajale, väga hästi ettekannete poolest, kuid kahjuks seda mitte publiku osavõtu poolest. Aga need paarsara, kes olid tulnud noorte tööd hindama, said tugeva elamuse, mis jääb meelde kauaks.

Suvekodu juhataja Martin Jõgi koos kasvatajatega näitasid, et nad on võimelised andma hea ja nauditava lavastuse valguspeo näol, kus oli head distsipliini, head maitset, oskusi ja ka leidlikkust.

Jõekääru noored sammusid kindlal taktisammul oma juhtide ja Ellen Valteri akordeoni helide saatel peoväljakule, kus lühikese tervitusega esines juhataja Martin Jõgi.

Järgnes väikeste tarede rahvatants kes tantsisid kaks tantsu. Esinejad said tugeva aplausi osaliseks. Seejärele laulis noorte koor Ellen Valteri juhatusel neli laulu. Ka nemad said teenitult kiitust.

Nüüd ilmusid väikeste tarede kasvandikud prozhektorite valgusel publiku ette ja esinesid „koledate loomade maal" oma ettekannetega, mis kutsus esile rõkkava naeru ja tugeva aplausi.

Järgnes rahvatants, kus esitati seitse erinevat tantsu hea sujuvusega ning oskusliku asetusega väljakul. Rahvarõivad särasid valgusvihkudes ning hõljusid kaasa tuttavate helide saatel.

Järgnes kasvatajate esinemine, mis oli nauditav.

Valguspeo nael — põimik Unenäod,

mille olid koostanud ja lavastasid Anita Niitenberg, Ellen Valter ja Martin Jõgi. Põimikusse olid unenäod, laulud, tantsud, nagu Jazz ja usside tants mida tantsisid suured tüdrukud vastavas ja huvitavas rõivastuses lintidega käes, ja lõpuks kõnekoor. Põimik lõppes üldtantsu ja vägeva pulmapeoga. Tegevuse juhtustaja ja vahelugemised ütles rahvarõivas kasvataja Peeter-Kivioja ilmekalt ja hea häälduga.

Valguspeo lõpul suured tüdrukud laulsid palvelaulu ning Endel Ruberg pidas lühikese rahvuslikult meelestatud palvuse. Valguspidu lõppes Eesti hümni ja tõrvikute paraadiga.

Pehme augustiöö oma soojuse ja tuulevaikusega laskis samuti valguspeol hästi õnnestuda.

Meeldejääva valguspeo järele valgus rahvas suvekodu Peamajasse, kus Naisseltsi liikmed ja köögi personal ootas neid kuuma kohvi, liha pirukate ja muu maitsvaga. E. Rubergi tööruumis oli korraldatud noorte käsitöö ja E. Rubergi kunstinäitus. Need leidsid elavat külastamist.

Peale kesköö väsinud tegelased, juhid ja juhitavad, võisid õnnelikus meeleolus uinuda ja ilma unenägudeta magada rahulikult teadmises, et nad olid andnud oma parima osavasti ja hästi lavastatud valguspeol.

J. S-gi

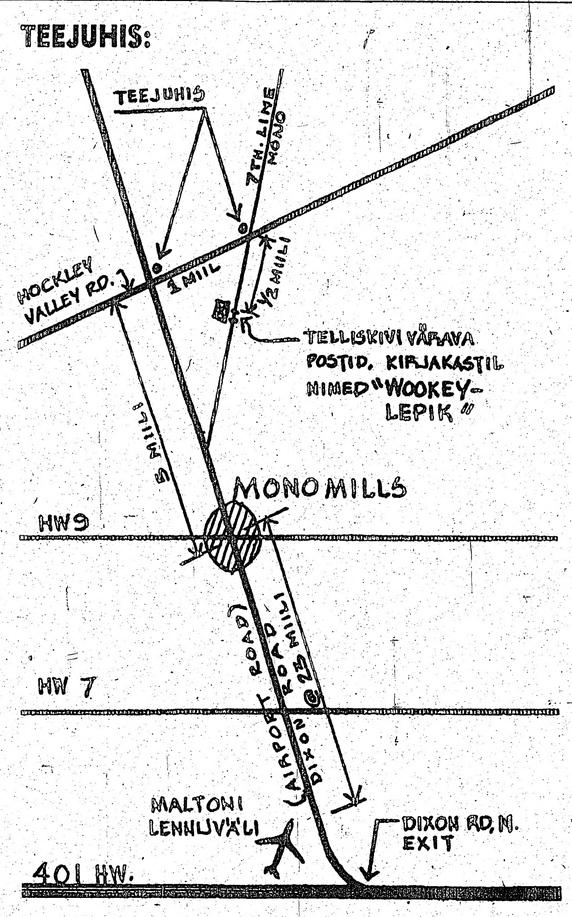

Pühapäeval, 17. augustil koguduse teine väljasõit praost Emanuel Lepiku tallu. Ühine JUMALATEENISTUS kell 12 päeval. Lõunasöök kohapeal ostetav. Võimalus ujuda ja tennist mängida.

Senine juhataja Martin Jõgi, uus juhataja Jaan Veenpere USA-st, Ellen Valter ja Anita Niitenberg saavad lilli. Foto — J. Säägi

Suvekodu pere kogunemisel Valguspeol esinemiseks. Foto — J. Säägi

Tallinnas degradeeritud Vaino Väljas Vene saadikuks Venetsueelas

STOKHOLM — Üks tippe parteihierarhias okupeeritud Eestis, partei keskkomitee sekretär Vaino Väljas degradeeriti ootamatult Tallinnas toimunud Eestimaa kommunistliku Partei keskkomitee pleenumil, nagu selgub Rahva Häälest. Väljas vabastati oma ametist „seoses üleviimisega diplomaatilisele tööle", ilma et oleks nimetatud uut töökohta ja töö iseloomu.

Tallinnas on liikunud kuuldusi, et ta saadetakse Argentiinasse. Igal juhul on selge, et Väljas, kes oli esimene Eestis sündinud partei liige, kes nii kõrgele oli suutnud tõusta ja kellest isegi oletati järeltulejat Ivan Käbinale, on nüüd languse teel. Teatavasti sai Käbina järeletulijaks Venemaal sündinud Karl Vaino, mees kelle eesti keele oskus palju jätab soovida.

Tallinnas liigub kuuldusi, et Väljasele olevat saatuslikuks saanud Neeme Järvi emigreerimis-sooviavalduse toetamine.

Vaino Väljas on noor mees, sündinud Hiiumaal Emmaste vallas 1938. Hariduselt ajaloolane, partei liige aastast 1952, 1965 sai Lenini ordeni.

Uueks parteisekretäriks ja büroo liikmeks nimetati R. Ristlaan, senine keskkomitee kaubandusosak. juhataja. (EPL)

☆

Hilisematel teadetel on N. Eestis degradeeritud Vaino Väljas määratud N. Liidu saadikuks Venetsueelasse. Sellekohane teade on ilmunud Venetsueela ajakirjanduses.

SURMA LÄBI LAHKUS MEIE KESKELT ARMAS ABIKAASA, ISA JA VANAISA

TOIVO NEEMRE

sündinud 5. veebruaril 1900 Eestis
surnud 2. augustil 1980 Orillias

Sest me teame, et kui meie maine telkhoone maha kistakse on meil elamu Jumala käes.
II Korintus 5:1

mälestavad leinas

ABIKAASA
POEG perekonnaga

Siiras tänu kõigile, kes nii rohkearvuliselt osa võtsid ja lilledega kaunistasid minu armsa elukaaslase

HEINRICH JOHANNES KARU

kirstupanekut ja ärasaatmist tema viimsel teekonnal siinsest maailmast.
Olge tänatud leinakuulutuste, isiklike ja kirjateelsete lohutuste ning kaastunnete avaldamise eest minu pisarais leinaraskeil päevadel.
Veelkordne tänu õpetaja E. Lootsma'le ja Korp! Rotalia auvalvele ning pärja asetajalle, samuti järelhüüete lausujalle: Korp! Rotalia, Eesti Korporatsioonide Liit, Eestlaste Kesknõukogu, Eesti Sihtkapital, Londoni Eesti Selts, Londoni Eesti Kogudus, Seedrioru Juhatus, Westholmi Güm. Vil. Kog., Sõjakooli lõpetanud ja Agronoomide Koondis.

Lesk FANNY

Armast vilistlast

LEO RUUMET'IT

sünd. 15. aug. 1898 Saaremaal
surn. 15. juulil 1980 Kalifornias

mälestab

ÜS LIIVIKA

Armast onu ja naisevenda

AUGUST TÕNISSOO'D

surn. 8. augustil 1980 Rootsis

mälestavad vaikses leinas

AILI SILM abikaasaga
MARTIN JAKOBSOO

Kaua aega tuntud õiglast sõpra

Ida Maria Kallaste-Part'i

Puhka rahus, kallis Ida,
kaunil Mt. Pleasanti kalmistul

mälestavad vaikses leinas

ALVINE ja ASTRA

Armast perekonna sõpra ja ristilsa

FELIX ALLIK'UT

mälestavad leinas

ELLY OTTO
ristipoeg MART RUBEL perekonnaga

Armast

ALVI ORAV'AT

mälestavad

ANTS ja OLGA NURKLIK

Kauaaegset sõpra

AMALIE TÕNOPA'T

leinavad kurbuses

ALEKSANDER, ASTA, JUHAN ja ANNALIISA LUIK

Lugupeetud

JUHAN TORK'I

mälestavad
perekond VASTOPA
LINDA KULL

Armast

JUHAN TORK'I

mälestavad sügavas leinas

ALIDE KÄBA
AINO ja KUSTAV KURG

Head sõpra Kanadasse asumise ajast

ALBU MÄGI

mälestavad

MARTA KOGER pojaga
BRUNO ja ELSA LINDRE
VOLDEMAR ja SIGNE PÕLDAAS lastega
RICHARD ja MAIJU SOKK
JAKOB ja LEIDA ÕNNIS lastega

KIRIKLIKKE TEATEID

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS

Vana-Andrese kirik Carltoni ja Jarvise nurgal.

Õp. Andres Taul
17 Frank Cres., Toronto M6G 3K6
Tel. 656-5248, kirikus: 923-5172

Pühapäeval, 17. augustil KOGUDUSE TEINE VÄLJASÕIT praost Emanuel Lepiku tallu. Ühine JUMALATEENISTUS kell 12 päeval. Lõunasöök kohapeal ostetav. Võimalus ujuda ja tennist mängida.
Pühapäeval, 24. augustil JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul. Külalisõpetaja dr. Jaak Taul Inglismaalt.

ÕPETAJA KÕNETUNNID kokkuleppel juuli ja augustikuu jooksul.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Jutl. Kaljo Raid
10 Lamport Ave., Apt. 307
Toronto 5, Ont.
M4W 1S6
Tel. 961-8391

„VABADUSE KUULUTUS"
RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL

Laupäeval, 16. augustil kell 4 p.l. VABAÕHU JUMALATEENISTUS Royal Beachis Hõbe talus. Kõneleb K. Raid.
Pühapäeval, 17. augustil kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS. Kõneleb K. Raid. Solist M. Krabi.
Kell 6 õhtul VÄLISMISJONI ÕHTU.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church,
45 Davenport Rd.
Pastor Allan Laur
141 Clark Ave. Unit #50
Thornhill, Ontario
L3T 4P4
Tel. 889-8173

Pühapäeval, 17. augustil kell 2 p.l. JUMALATEENITUS. Kõneleb H. Söderholm.
Eelteade: Laupäeval, 23. aug. kell 6 õ. VABAÕHU JUMALATEENISTUS Jaan Sepa suvila õues Collingwoodis.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS
Praost E. Lepik. Tel. 1-519-941-6309
RR 5. Orangeville, Ontario

Pühapäeval, 17. augustil kell 12 päeval toimub meie koguduse ja EELK Toronto Vana-Andrese koguduse ühine JUMALATEENISTUS praost Lepiku talus Mono Mills'is. Teenivad praost E. Lepik, õpetaja A. Taul ja ülempreester E. V. Velleso. Laulab koguduse laulukoor G. Raagi juhatusel. Lõunasöögi eest hoolitsevad koguduse naisringi liikmed. Sõita Airport Road'iga kuni Hockley Road'ini (5 miili põhjapool Mono Mills'i) ja sealt jälgida teejuhiseid.

Teadaanne
JUHAN TORK'i

leinatalitus reedel, 15. augustil 1980 kell 8 õhtul, Peetri kirikus ja ärasaatmine sealt samast laupäeval, 16. augustil 1980 kell 10 hommikul, Mt. Pleasant kalmistule.

TORONTO EESTI EV. LUT. USU KOLMAINU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto
Tel.: 698-7977 või 766-7853
Sherbourne allmaaraudteejaam on kiriku kõrval.
Õp. O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd., Scarborough

VABAÕHU JUMALATEENISTUS on pühapäeval, 24. aug. kell 12 päeval Simcoe järve ääres, perekond Aleksander Randsalu juures Oro line No. 9. Jumalateenistusele järgneb kohvilaud einetamisega.

EESTI EV. LUTERI USU PEETRI KOGUDUS
317 Mt. Pleasant Rd.,
Toronto M4P 2L1
Kiriku telefon 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto M4N 1L8
telefon 483-4103

Pühapäeval 17. augustil jumalateenistust ei ole.
JUMALATEENISTUS pühapäeval, 24. augustil kell 11 hommikul.

ÕPETAJA KÕNETUNNID neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Lut. Kirik,
Bloor & Indian Rd.
Õp. T. Nõmmik
901 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2
Tel.: 483-2478

Pühapäeval, 24. augustil kell 4 p.l. USUTEADUSLIKU INSTITUUDI PIISKOPLIK AVAJUMALATEENISTUS Toronto ülikooli TRINITY COLLEGE kirikus (6 Hoskins Ave. 150 m. lääne pool Queen's Pk. Crescentit). Jutlustab dr. A. Võõbus. Tervitus piiskop K. Raudsepp. Teenivad kohalviibivad vaimulikud ja instituudi õpilased. Solist: sopran VALVE TALI. Orelil Leida Pilt. Armulaud kõigile kaetud.

ÕPETAJA KÕNETUNNID: igal neljapäeval kell 18.00—19.30 omas kodus 501 Davisville Ave., Toronto, ning iga esmaspäeval kell 18.00—19.00 Hamiltoni kiriklas, 3 Mapleside Ave., Hamilton, tel. 527-0410.

TORONTO EESTI S. P. ADVENTKOGUDUS
Christuskirches
804 Broadview Ave.
691-2848
Allmaaraudtee vastas põhja poole.

Laupäeval, 16. augustil kell 9.30 hom. PIIBLIKLASS ainel „Hiiobi kannatused". JUMALATEENISTUS kell 11 e.l. Lasteklass. Tasuta eestikeelne piiblikursus saadaval. Tere tulemast!

Eesti arst valvekorras

16. ja 17. augustil
dr. M. Leesment 481-6834
23. ja 24. augustil
dr. A. Mae 493-7231
30. ja 31. augustil/1. septembril
dr. J. Marley 921-7777

JURISTID

ENN ALFRED
ADVOKAAT — NOTAR
Toronto Dominion Centre
P.O. Box 326, Room 1002
Royal Trust Tower
Toronto M5K 1K7
King—Bay
Telefon: 869-1777
24-tundi telefonivalve

MÜÜGID

MÜÜA 5 ruumiline korter — $54.700 Ostke omale korter puhtasse ja hästi hoolitsetud eestlaste ühiskorterimajja — Estonian Houses Co. Ltd., 2368 Queen Str. East. Hea asukoht. Lähedal liiklusele ja järvele. Informatsiooniks ja korteri vaatamiseks helistada Tim O'Rourke tel. 698-2571.

McARTHUR & SON
REAL ESTATE LTD.
579 KINGSTON ROAD
TORONTO, ONTARIO M4E 1R3

Valdek Lenk
Õpeta mind lugema II
Hind $5.00
Müügil „MEIE ELU" talituses

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad:

M. Wayne Hamilton
Funeral Director
733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 • 489-8002

Külastage „MEIE ELU" kus leiate mitmesuguseid sobivaid kinkeesemeid

958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 466-0951
(Eesti Majas, II korral)

EHTEASJU SKANDINAAVIA KINKEESEMEID: LINIKUID, SOHVAPATJU, PLASTIK-PÕRANDARIIDEID, SAUNASEEPE ja TARBEID KERAAMIKA-VAASE HELIPLAATE RAAMATUID (ka lastele)

„Meie Elu" üksiknumbrid on müügil:

TORONTO

POKO'S MEAT PRODUCTS ARIDES:	376 College St.
	319 Danforth Ave.
	767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäri'o	484 Queen St. W.
Balint Book Store	246 Spadina Ave.
„Meie Elu" talitused	958 Broadview Ave.
Broadview Delicatessen	141 Danforth Ave.

THUNDER BAY

Finnish Book Store	168 S. Algoma St.

SUDBURY

Wolfe's Bookstore	133—135 Durham St. E.

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumbreid. —
„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas — 1 a. $27.00, 6 k. $14.50, 3 k. $9.00. USA-sse — 1 a. $29.00, 6 k. $15.50, 3 k. 9.50. Ülemeremaadesse — 1 a. $33.00, 6 k. $17.00, 3 k. $10.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $14.50, 6 k. $7.25. Kiri ja lennupostilisa USA-sse: 1 a. $16.50, 6 k. $8.25. Lennupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $32.75, 6 k. $16.40.

„MEIE ELU" TALITUS
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada

Tellimiskupong:

Palun saatke minule „Meie Elu" ..... kuuks.

Tellimisraha siinjuures .....
(Tshekiga,, panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).

Nimi: .....

Postiaadress: .....

Kuupäev .....

.....
(Allkiri)

ERNST JAAKSON – EESTI VABARIIGI ESINDAJA USA-S – 75-AASTANE

11. augustil tähistas Eesti Vabariigi peakonsul saadiku ülesannetes Ameerika Ühendriikides Ernst Jaakson oma 75-dat sünnipäeva. Niihästi juubeli-aasta arv 75, kui ka fakt, et Ernst Jaakson on 60 aastat peaaegu katkestamatult olnud Eesti Vabariigi välisteenistuses tähelepandavalt märkimisväärsetel kohtadel — see on aukartustäratav diplomaadi karjäär.

See karjäär algas meie riigi välisesinduste rajamise algaastatest, kulges läbi meie omariikluse õnneliku perioodi, võttis kartmatult vastu 1940 aasta kriitilised päevad, mil meie kodumaa okupeeriti ja uus kommunistlik valitsus nõudis meie välisesinduste loovutamist Nõukogude Liidu kätesse, ja on kestnud kuni tänaseni valvepostina Eesti Vabariigi õiguste ja huvide kaitsel vaba maailma kõige tugevama ja meie seisukohalt, kõige olulisema sõbraliku riigi — USA — valitsuse juures.

Teise Maailmasõja kriitilistel järelaastatel, kui kommunistlik strateegia püüdis lõigata maksimaalset võiduvilja kontsessioonide näol oma anastuste konsolideerimiseks oli Eesti Vabariigi tunnustamise püsimine tõsises hädaohus.

Et see kriis ületati on täielikult meie kartmatute ja südide välisesindajate teene, kes tegid ennastsalgavaid pingutusi, et tõde meie maa ja rahva saatusest ei mattunud n.n. „vene versiooni" alla. Ernst Jaakson oli üks nendest kartmatutest ja südidest võitleja-diplomaatidest.

Ernst Jaakson sündis Riias Hiiumaalt pärineva laevakapteni pojana. Kuna I Maailmasõda oli hajutanud tema perekonna, pidi ta juba noorukina iseseisvalt eluraskustele vastu vaatama. 1919. aastal astus ta Riias Eesti saatkonna teenistusse ametnikuna ja hiljem läti ajakirjanduse referendina. Peale sõjaväeteenistuse kohustust kodumaal 1926. aastal töötas ta välis- ja majandusministeeriumide koosseisus ja 1929. aastal määrati ta San Fransiscosse sealse E. V. aukonsuli sekretäriks. Peale otsese konsulartöö, mis tollel ajal oli oluliselt seotud kaubandussuhete väljaarendamsega, võttis ta agaralt osa eestlaskonna seltskondlikust elust.

1932. aastast peale määrati Ernst Jaakson New Yorki E.V. esinduse sekretäriks, mis määras tema tulevase tööpõllu niihästi diplomaadina kui ka organiseeritud eestlaskonna tegevusest agaralt osa võtjana. Meie leiame teda N.Y. Haridusseltsi tegevust õhutamas, ajakiri „Meie Tee'd" toimetamas, A/S Eesti Maja tööle kaasa aitamas jne. Samaaegselt lõpetas ta poolelijäänud õpingud Columbia ülikoolis majandusteadlasena.

Ülimalt pingerikkaks kujunes juubilarile ja peakonsul J. Kaivule aeg peale Eesti territooriumi vallutamist Nõukogude vägede poolt. Moskva taotles E. V. esinduse sulgemist, meie varade ülevõtmist ja uue korra legitimeerimist USA valitsuse juures. Et see ei õnnestunud on oluliselt J. Kaivu ja E. Jaaksoni tarmuka tegevuse, selgitamise ja kontaktide kasutamise tagajärg. Eesti rahva objektiivne ajalugu annab sellele tegevusele kord oma õiglase ja hindava tunnustuse.

Põgenike probleemide ja sõjameeste olukorra selgitamine Ameerika vastavate võimude juures langes oluliselt Ernst Jaaksoni õlgadele asekonsulina, kelleks ta oli määratud 1939. aastal. Konsulina tegutses ta 1965. aastast ja peale J. Kaivu surma tuli Ernst Jaaksonil asuda peakonsul saadiku ülesannetes vastutusrikkale ametkohale, mida ta on täitnud äärmiselt korrektselt, asjatundlikult ja USA võimude poolt täieliku tunnustuse osalisena kuni tänaseni.

Kui tuli küsimuse alla E. V. esinduse taastamine Kanadas oli Ernst Jaakson oma kogemuste ja olukordade õige hindamisega selleks, kes seadis üles diplomaatilised sidemed Kanada valitsusega, mille tagajärjel nõustuti E.V. aupeakonsulaadi uuesti avamisega Torontos 13. aug. 1970.

Oma ametülesannete täitmisel on juubilar alati tunnustanud vajadust ja otstarbekohasust koostööks eestlaste kesksete vabadusvõitluse organisatsioonidega, sest ta on tunnetanud sellise koostöö tugevdavat mõju meie ühiste eesmärkide poole pürgimisel.

Meie ühiseks, vankumatuks eesmärgiks on VABA EESTI. Juubilar Ernst Jaakson on selle eesmärgi taotlemisele annud oma ennastsalgava panuse.

Sinu juubelipäeval olgu Sinule öeldud selle eest kogu Eesti rahva siiras tänu.

Ilmar Heinsoo

Dr. phil. Juhan Tork

IN MEMORIAM

Lahkunud on üks silmapaistvamaid kooli- ja haridustegelasi, Juhan Tork, keda õigusega võib nimetada ja pidada meie hilisemas haridusloos koolide õpetajaskonna õpetajate õpetajaks. Kauaaegse Tartu Õpetajate Seminari direktorina juhtinud rahvakoolide õpetajate ning Tartu Ülikoolis pedagoogiliste ainete õppejõuna kõrgema koolide õpetajate ettevalmistamist meie noorele vabariigile.

Juhan Tork sulges jäädavalt oma silmad pühapäeval, 3. augustil Toronto haiglas, kus ta viimase paari aasta kestel vaheaegadega oli viibinud, lähenedes oma 91-eluaastale. Ta on sündinud 17. oktoobril 1889. a. Tartus. Kasvanud kitsastes oludes, nagu ta ise on maininud „meie 5-liikmelisel perekonnal oli elamiseks vaid üks tuba". Võideldes raskustega, kuid püüdlus ja tung viis teda teaduste ja kultuuri laialistele aladele juurde. Ta oli rikas ja oma ammendamata rikkuste salvest jagas ta heldekäeliselt kõikjale ja kõigile, ka veel oma sügisaastates. Veel oma 85-aasta lähisel ei puudunud ta üheltki eesti ürituselt, oli see siis päris noorte või väga vanade ettevõte, kirik, kool, laul, teater, sport, kirjandus, kunst, skaudid või muud. Seesugusena oli Juhan Tork kodumaal, seesugusena põgenikuna Saksamaal, Uus-Meremaal ja 1968. a-st Kanadas.

Mitte üksi koolipingis ja teaduste auditooriumeis, vaid kõigis rahva üritustes ja isikuis peitub ja leidub kulda. Kokku on see kõik kujundanud Juhan Torgi üheks huvitavamaks isiksuseks, kasvatajaks ja teadlaseks. Ta on püüdnud oma isikliku eeskujuga ja teaduste alusel näidata eestlast, kelle inimsügavuses peituv igatsus on igaveseks eluks igavesti edasi kestva kristlik-kõlbelise rahvusena. Siin on Juhan Torgil koht meie suurte vaimuinimeste ja ideoloogide Jakob Hurda, Villem Reimani, Jaan Tõnissoni, Peeter Põllu, Juhan Kõpu jt. kõrval. Ta on olnud üks lüli ja ratas kuulsusrikkas „Tartu renessansis", EUS-is 60 aastat.

Pilk Juhan Torgi eluloosse, tegevusse ja töödesse hõlmaks see isegi lühiülevaatena ulatuslikku teost. Allpool vaid piiratud loetelu mõne teetulba juures peatudes.

Noorel Juhanil oli tahe ja püüdeks saada rahvakooli õpetajaks, mis tema kehvade võimaluste ja tollal valitseva olude juures oli isegi kauge ja kõrge unistus. Ometi see täitus ja viis teda kõrgema teaduste astmeteni ja haridustegevuse tippudele. Lõpetanud Tartus linnakooli 16-aastasena, astub ta Valga linnakooli juures toimuva ühe-aastasele pedagoogika kursustele, et rahvakooli õpetajaks ettevalmistuda. Siit peale õpetajana ja eratundeandjana, tegevuses tol ajal tunnustust väärivas E. Evangeelses Noortemeeste Seltsis, karskusseltsis, rahvaraamatukogu- ja haridusseltsides, „Postimehe" juures ja „pealekauba" (J. T. enese väljendus) sooritab gümnaasiumi küpsuseksami. Tartu Ülikoolis valib ühe laialdasema distsipliiniga õppeala — ajaloo. Lõpetab ülikooli erakordse ajaga, nelja aastaga (1910—1914) cand.hist. astmega. Siit ilmneb ka kalduvus pedagoogikale. Kandidaadi tööks on „Uusimad voolud pedagoogikas". Edasi gümnaasiumi õpetajana kodumaal ja Venemaal, kus esile tuleb latinistina tema keeleteaduslik vaist, ometi mahti saades süveneb siiski pedagoogikasse ja psühholoogiasse, tehes õppereisi 1921. a. Leipzigi ja 1923. a. Hamburgi ülikooli juurde. Ta on siit peale olnud neis ainetes otsitud õppejõuks. Lasteaednike seminar, Pallase kunstikool, Nais-käsitöökool, Nais-kutsekool, õpetajate kursused jt. on kohaks kus tal tulnud õpetada peale otsese ülesannete seminari direktorina ja ülikooli õppetegevuses olles.

Tohutu energia ja oskusega on ta olnud paljude õpperaamatute ja kirjutiste autor, kasvatuslike- ja õpetajate ajakirjade toimetaja ning vastavate organisatsioonide juhataja. Tipptööna aga doktori väitekiri „Eesti laste intelligents". See on töö selle elava materjali kohta, keda tuleb õpetada, juhtida ja vormida täiuslikuks inimeseks. Sellisena on see ulatuslik töö jäänud esimeseks ja ainsaks uurimuseks intelligentsitestide alal Eestis, haarates küsimust autorile laialdase silmaringi läbi nii psühholoogiliselt, pedagoogiliselt ja sotsioloogiliselt.

Õpetalasena ja inimesena on Juhan Torgi mõtelaadi ja tegevust juhtinud küll vana-rooma filosoofiline mõttelaad: „Non sibi soli homo natus est, sed patriae et suis" (inimene ei ole sündinud iseendale, vaid oma isamaale ja rahvale).

Nii ei ole Juhan Tork meist lahkunud, vaid ta puhkab oma elutööst, mida annud ja jätnud oma isamaale ja rahvale. Puhka rahus!

R. Antik

20. augustil protesti-demonstratsioon venelaste sissetungi vastu Tshehhoslovakkiasse

Käesoleval kuul möödub 12 aastat Vene invasioonist Tshehhoslovakkiasse ja seal rezhiimi pehmendamist taotleva Dubceki valitsuse kukutamisest. Sel puhul korraldab Tshehhoslovakkia Ühing Torontos rahvusvahelise protestidemonstratsiooni Toronto Raekoja ees Nathan Phillips Square'il kesknädalal, 20. augustil kell 7.30 õ. Peale tshehhide ja slovakkide võtavad protestidemonstratsioonist osa ka teiste ikestatud rahvaste esindajad. Nõukogude Vene agressiooni hukkamõistvast demonstratsioonist paluvad korraldajad ka eestlasi arvukalt osa võtta.

Toronto Eesti Õngitsejate ja Jahimeeste Seltsi teadaanded

Seltsi teine laskevõistlus sel aastal korraldatakse laupäeval, 23. augustil algusega kell 10 e.l. Läti Jahiklubi laskerajal „Berzaine". Võistlus toimub esiküti tiitlile, rändkarikale ja seltsi poolt väljapandud auhindadele. Laskemoona on saadaval kohapeal.

★

Balti meeskondade vaheline traditsiooniline laskevõistlus haavlipüssist toimub 6. sept. Läti Jahi Seltsi korraldusel Mount Albertis „Berzaine" laskerajal, algusega kell 9.00 e.l. Palutakse kõigi laskehuviliste osavõttu.

★

Seltsi sügisene kalapüügi võistlus korraldatakse laupäeval, 13. septembril Simcoe järve Royal Beachi vetel. Kogunemine kell 7.00 e.l. Park Motelli restorani vastas oleval Texaco bensiinijaama parkimisplatsil. Võistluse algus kell 8.00 e.l. Paadid palutakse vette lasta Virginia Beachist või Provincial pargist. Peale võistluse lõppemist palutakse koguneda Royal Beachi hr. F. Aadli suvila juurde. Lähemat informatsiooni võistluse korra kohta antakse kogunemise kohal.

Juhatus

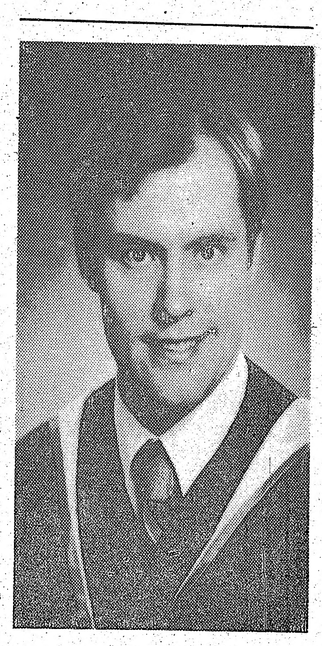

JAAK PEETER EINOLA

Sündinud 1954. a. Torontos. Keskhariduse saanud Northern Secondary School'is Torontos. Lõpetas 1976. a. Toronto Ülikooli B.A.Sc. kraadiga tööstusinseneri alal. Saavutas 1980. a. kevadel York'i Ülikooli Master of Business Administration (M.B.A.) kraadi. Akadeemiliselt kuulub Korp! Rotaliasse.

ELEKTRIK

Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.

HALLING

Tel. 762-9190

Lic. E1044

Osa võistluste korraldajaid ja kohtunikke ülemaailmsetel laskevõistlustel Stokholmis. Vasakult teine Toronto E. Püssi- ja Püstoliklubi esimees V. Kana ja viies A. Tinits Torontost.

KOKKUVÕTE ESTO-80 ÜLEMAAILMSETE LASKEVÕISTLUSTE KÄIGUST

Peale noorte maailmalaagrit oli ESTO-80 avataktiks 5—7. juulini 1980 ülemaailmsed laskevõistlused kal. 22 v.p. ja püstolist. Võistlused toimusid ilmastikuliselt heas olukorras ja looduslikult ilusas Stokholm Södermalm-Liljaholmen'i laskerajal. Laskevõistluste korraldaja ja läbiviia oli Södertelje Eesti Laskespordiklubi, esimehe Ago Talvari juhtimisel.

Võistlused algasid laupäeval, 5. juulil kell 10.00. Esimese päeva võistlejatest oli kohale tulnud enamik kanada täiskasvanud püssi ja püstoli laskureid. ESTO-80 võistluste korraldajate ettepanekul paluti võistluste juhtimine ja peakohtuniku ülesanded võtta kanada võistlejate grupijuhil V. Kana'l oma õlgadele. Võistlused kujunesid väga tasavägiseks, sest Rootsi poolt oli tulejoonel ESTO-72 võistlustest osa võtnud suurte võistlus kogemustega laskurid, kuna Kanada poolt, aga kõik noored, enamik esimest korda sarnases võistluses. Päeva lõpul kujunes võistluste tagajärjed kal. 22 järgmiseks: Olympia match — 60 lasku lamades käelt: 1 ja 2-ne koht Rootsi, 3-as koht Kanada. 3 x 20 lasku kolmest asendist 1-ne koht Kanada 2-ne ja 3-as koht Rootsi. Pühapäeval, 6-al juulil jätkuva võistluste kohta järjestus muutus nagu lõpp tagajärgedes näidatud.

7. juuli oli noorte võistluse päev. Samal päeval oli ka Stokholmi linnapea poolt korraldatud eesti organisatsioonide esindajate vastuvõtt Stokholmi raekojas kel 12.00 päeval. Et oma kohuseid noorte ees täita, andis Kanada laskurite grupi juht V. Kana temale saadetud kutse edasi Arvi Tinits'ale laskurite esindamiseks vastuvõtul ning juhtis ise healmeelel oma noorte võistlust edasi.

Kokkuvõttes kogu võistluse käiku, eriti väljastpoolt Rootsi tulnud laskuritele väga heade relvade ja laskemoona korraldamise osas, jääb ainult korraldajaid kogu Kanada laskurite nimel tänada hea korraldamise ja suure vaeva eest.

LASKEVÕISTLUSTE TAGAJÄRJED:

„Olympia Match" 60 lasku lam. käelt: Individuaal kohad — A. Tukshammel, Rootsi 1-559 p. kuld med. ja individual auhind. H. Kenas, Rootsi 2-552 p. hõbe med. ja individual auhind. A. Seim, Kanada 3-547 p. pron. med. ja individual auhind.

Meeskond: Kanada 1 — iga laskur kuld med. ja dipl. 1. A. Seim 547, 2. A. Sokk 533, 3. A. Tinits 527, 4. E. Sokk 487, 5. H. Lilleberg 423. Kokku: 2517 punkti.

3 x 20 lasku, kolmest asendist. Individual kohad: 1. J. Tukshammel, Rootsi 514 p. kuld med. ja indiv. auhnd. 2. A. Sokk, Kanada 487 p. hõbe med. ja indiv. auhind. 3. A. Tukshammel, Rootsi 485 p. pron. med. ja indiv. auhind.

Meeskond: Kanada 1 — iga laskur kuld med. ja dipl. Koosseis: 1. A. Sokk 487 p. 2. A. Seim 460 p. 3. E. Sokk 430 p. 4. A. Tinits 427 p. 5. H. Lilleberg 342 p. Kokku: 2146 punkti.

Noored poisid: 60 lasku lamades käelt: Individual: 1. T. Tarmet, Rootsi 550 p. kuld med. ja indiv. auhind. 2. T. Altosaar, Kanada 537 p. hõbe med. ja indiv. auhind. 3. R. Tae, Kanada 531 p. pronks med. ja indiv. auhind.

Meeskond: 1. Rootsi, 2. Kanada.

Noored tüdrukud: 30 lasku lamades käelt: Individual: 1. L. Sõber, Rootsi 253 p. kuld med. ja indiv. auhind. 2. P. Eichorn, Rootsi 236 p. hõbe med. ja indiv. auhind. 3. I. Metsala, Kanada 234 p. pronks med. ja indiv. auhind.

Naiskond, koosseis 1. Kanada: 1. J. Metsala, 2. K. Valter, 3. E. Ruberg, 4. K. Koop, 5. P. Kiilaspea. Igale laskurile kuld medal ja diplom.

Püstol kal. 22, 40 lasku 25 mtr. 1. U. Uksberg, Rootsi 562 p. kuld med. ja indiv. auhind. 2. A. Tinits, Kanada 538 p. hõbe med. ja indiv. auhind. 3. A. Axsbirg, Rootsi 534 p. pronks med. ja indiv. auhind.

Meeskond: 1. Rootsi, kuld med. ja dipl. 2. Kanada.

Kõiki Kanada laskesportlasi kes võtsid osa ESTO-80 ülemaailmsest laskevõistlustest Rootsis, palutakse vasu võtta T.E.P. & Püstoliklubi juhatuse suurim tänu ning nende soovikohane edasitreening on Klubi poolt tasuta kindlustatud.

SEEDRIORU NOORED KÜLASKÄIGUL JÕEKÄÄRUL

Möödunud nädal möödus Jõekääru Lastesuvekodus spordi, laskmise ja nahaehistöö tähe all. Esmaspäev möödus nagu harilikult kavakohaselt. Teisipäev algas ettevalmistuste tegemisega kaugelt tulevate külaliste vastuvõtmiseks.

Kell 11 saabus bussitäis Seedrioru Suvekodu kasvandikke kokku 36 last oma juhataja A. Raudsepa ja abi L. Nielenderi saatel. Jõekääru kasvandikud ootasid saabujaid ülesrivistatult ning laulsid bussist väljunuile nende Seedrioru-laulu mille järele lausuti tulejatele vastuvõtusõnu ning sama vastuvõtjaile; anti üle vastastikused kingitused. Seedrioru kinkis Jõekäärule nöörist valmistatud seinailustuse mille vastu võttis Jõekääru juhataja Martin Jõgi ning andis Seedrioru juhatajale A. Raudsepale E. Rubergi poolt valmistatud nahasse pressitud maali tammepuu 25 tõruga mis sümboliseerib Jõekääru 25. a. tegevust ja tammist eestikeele ja eestimeele tugevust. Edaspidi kulges kogu päev kuni õhtusöögini pallimängu võistluste, luuremängu ja paljude muude tegevustega. Peale õhtusööki algas Jõekääru Suvekodu saalis tants kuni kella 11 hilisõhtul, mil lausuti lahkumisesõnu minejatele, sooviti õnnelikku reisi ja rõõmsat jällenägemist järgmisel aastal.

Järgmised päevad möödusid spordi tähe all, kusjuures ka teised päevakavas olevad alad ledsid täpset täitmist.

E. Ruberg saavutas oma tulevaste „Argentiina karika võitjate" meeskonnaga laskealal järgmist: Keskmised poisid 8—10 a. lasksid toelt. 1. Marcus Silmberg 100-st võimalikust 100, nendest 8 südamikus ja käelt 100-st 98. 2. Andres Nurm 100-st 100, nendest 5 süd. 3. Tarmo Roosild 100-st 99, nendest 4 süd. 4. Andres Musta 100-st 99, nendest 2 süd.

Suuremad tüdrukud: 11—15 a. Maimo Palumäe toelt 100-st 100, käelt 100-st 98.

Keskmised tüdrukud: 1. Tiina Pedel 100-st 100 nendest 6 südamikus. 2. Anne Pedel 100-st 100 nendest 5. süd. 3. Ellen Palumäe 100-st 92.

Suured poisid: Käelt: Toomas Palo 100-st 93. Suured tüdrukud käelt: Maimo Palomäe 100-st 98. Kuni eelmise nädala lõpuni olid 1980.a. suvekodu paremad laskurid: Toelt Marcus Silmberg ja Maimo Palumäe mõlemad saavutasid 100-st 100 nendest kumbagi südamikus 8 lasku.

Ka nahaehistöö alal saavutas E. Ruberg oma õpilastega märkimisväärseid tulemusi. Nii valmistasid 9 ja 10-ne aastased tüdrukud ja poisid kahe päevaga 10 nägusat nahast rahakotti.

J. Säägi

Alvine Orav

IN MEMORIAM

Inimese lõplikku kojukutset ei saa keegi tagasi hoida. Kõrvus on veel sinu ärasaatmise viimse laulu orelihelid. Pean võtma sule ja ütlema sinust kui ühest eeskujulikust eesti emast, kes elas tagasihoidlikku elu, mis oli väga rikas töö ja rõõmude poolest.

Abielu, mis algas noorelt Rakvere Seminari koolipingilt, kestis lahkhelideta viiskümmendüks aastat. Seda sümboliseeris sargal 51 kaunist punast roosi...

Mäletan kui Alvi tegutses Rakvere Lastekaitse Ühingu juhatuses ja pani väikelinna kihama oma füüsilise ilu, lahkuse ja tegutsemisega ühel kevadisel peol. Sinu näpunäidete ja fantaasia järele kavandati laste pidu rongkäiku ennenägematu asi — ilus suur purjelaev liikuval lainetel — veoautol. Hiljem lõpetasid Tartu Pedagoogiumi, olid seega elukutseline pedagoog, kuid jäid oma olemuselt töökaks kunstnikuks ja elukunstnikuks.

Torontos elades teadsid väga vähesed sõbradki, et need nukud ja liikuvad loomad Simpsoni, Eatoni ja teiste kaubamajade vaateakendel olid Alvi looming, mis eriti jõuluajal andsid ilusaid „showsid". Ta tegi seda loovat ja tehniliselt rasket tööd, et ilu oma kätega esile kutsuda.

Kui abikaasa rajas esimese sellelaadilise firma „Orav Stairs" Torontosse, siis asusid sa nõu ja jõuga elupartneri kõrval. Koos rajasite kaks rikast kodu, üks siin ja teine Floridas. Mõlemad aiad uppusid lillede ilusse, sest need olid osa sinu elust. Imetlesid, istutasid ja hoidsid nad korras. Külaliste puhul kombineeris ta elavad lilled koos küünaldega maja dekoratsiooniks. See osa oli jumalus ta elus ja seda oskas vaid tema.

Emana ja elukaaslasena oli Alvi distsiplineeriv ning täiuslik eeskuju. Lapsed kasvatati, koolitati ja istutati eestlastena elama. Ka lapselapsed on eestlased. Peremehe sünnipäev (Valentine Dayl) oli Alvile suur pidu, mida ta erilise hoolega ja kaua ette valmistas. Ta valis oma sõpru, kuid kes seal ringis kord oli, jäi sinna surmani.

Silmad on inimese hinge peegel. Ta kaunid „kõnelevad silmad", mis olid violetsed ja muutsid värvi, jäid ka siis hellaks kui ta enese väljendusis millegagi rahul ei olnud. Ja seda oli palju. Kodumaale tehtava ülekohtu üle! Alvi habras füüsiline proportsionaalne mina, tagasihoidlikkus ja hingeilu oli suure Looja harmooniline sümfoonia naise näol. Ka oma riietuse kavandas ja tegi ta ise ning ilmus kui ingel kohale. Teda pidi austama. Alvi luges igal võimalikul juhul ja ta unistuste maailm oli rikas.

Leinama jäid abikaasa Rudolf, poeg Tõnu, tütred Evi, Ene-Mai ja sõprade hulk koos õde Tiiuga.

Fort Lauderdale inimeste poolt ütles järelhüüde Harald Hinno ja Mart Tarum meenutas mälestusi kodukandist — Virumaalt, Kohtlast. Õpetaja Andres Taul luges viimse pühakirja krematooriumis ja meilt said kolm peotäit maamulda...

Eha Toomberg

KUHU MINNA?

★ Kuni 29. augustini Lana Kasaku sulekunsti näitus Edwards Gardenis Civic Garden Centre'is.

★ Reedel, 15. augustil kell 7.30 õ. Tartu Instituudis, 310 Bloor St. W. prof. Walter Rand'i loeng „Eestlusest, poliitikast ja meist endist".

★ Laupäeval, 23. augustil Saarlaste Suvepäevad Jõekääru lastekodu maa-alal.

★ Laupäeval, 23. augustil Põhja-Ameerika Eesti Sõjameeste 3. Suvipäevad Seedriorul.

★ Pühapäeval, 24. augustil kell 11 hom. T. E. Aiandusklubi väljasõit E. Kuris'e Willow Farm Nursery'sse. (48. maantee, Mt. Alberti lähedal).

★ Pühapäeval, 24. augustil kell 4 p.l. EELK Usuteadusliku Instituudi avateenistus Toronto ülikooli Trinity College'is, 6 Hoskins Ave.

★ Pühapäeval, 24. augustil kell 7.30 õ. Tartu Instituudis, 310 Bloor St. W., prof. T. Parmingu loeng. 1949. a. küüditamised Eestis.

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused ja testamendi-pärandused on tulumaksuvabad.

Annetaja soovid täidetakse.

EESTI MAJA, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6